ਬਲਵੰਤਭਾਈ ਸੋਮਾਭਾਈ ਭੰਡਾਰੀ

ਬਨਾਮ

ਹੀਰਾਲਾਲ ਸੋਮਾਭਾਈ ਕੰਟਰੈਕਟਰ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਦੁਆਰਾ

ਐਲ.ਆਰ.ਐਸ. ਅਤੇ ਹੋਰ।

(2022 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 4955)

ਸਤੰਬਰ 06, 2023

[ਜੇ. ਬੀ. ਪਾਰਦੀਵਾਲਾ* ਅਤੇ ਮਨੋਜ ਮਿਸਰਾ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਮੁੱਦੇ: ਕੀ ਕਿਸੇ ਵਕੀਲ/ਅਧਿਵਕਤਾ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਮੁਵੱਕਿਲ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਜਨਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਸਵਾਸਨ ਦੀ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਉਲੰਘਣਾ "ਸਿਵਿਲ ਅਵਮਾਨਨਾ" ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੋਰਟ ਆਫ ਕੰਟੈਂਪਟ ਐਕਟ, 1971 ਦੇ ਸ.(2)(ਬੀ) ਅਧੀਨ; ਕੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਪ੍ਰਤੀਜਨਾ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ; ਕੀ ਅਵਮਾਨਨਾ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਵਮਾਨਜਨਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਨਾਨ ਐਸਟ ਜਾਂ ਖਾਲੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ; ਕੀ ਅਵਮਾਨਜਨਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਲਾਭਪਾਤਰੀਆਂ ਕੋਲ ਅਵਮਾਨਨਾ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਾਂ ਉਚਿਤ ਪਾਰਟੀਆਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮੁੱਲ ਲਈ ਬੋਨਾ ਫਾਈਡ ਖਰੀਦਦਾਰ ਹਨ; ਅਤੇ ਕੀ ਅਵਮਾਨੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਮਾਫੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਕੋਰਟਸ ਆਫ ਕੰਟੈਂਪਟ ਐਕਟ, 1971 – ਐਸ.19 – ਅਧੀਨਾਂਤਰਕ ਅਪੀਲਾਂ – ਮੁੱਖ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਤੱਕ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਨਾ ਵੇਚਣ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਜਨਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਅਵਮਾਨੀਆਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਰਹੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਕਲਾਇੰਟਸ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ 'ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਬਿਆਨ – ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪ੍ਰਤੀਜਨਾ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ – ਅਵਮਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅਵਮਾਨਨਾ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ – ਸਹੀਪਣਾ:

ਫੈਸਲਾ: ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਲਤੀ ਵਿੱਚ ਨਾ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ – ਪ੍ਰਤੀਜਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਲੰਘਣ ਜਾਂ ਅਣਗਹਿਲੀ 1971 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰੇਗੀ।

ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅਵਮਾਨਨਾ ਐਕਟ, 1971 – ਧਾਰਾ 2(ਬੀ) – 'ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਨਾਫਰਮਾਨੀ' ਦਾ ਭਾਵ – ਅਰਥ – ਇੱਕ ਵਕੀਲ/ਅਧਿਵਕਤਾ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਮੁਵੱਕਿਲ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਜਨਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਭੰਗ, ਜੇਕਰ 'ਸਿਵਿਲ ਅਵਮਾਨਨਾ' ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੰਨੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 2(ਬੀ) ਅਧੀਨ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਹੈ।

ਫੈਸਲਾ: ਭਾਵ "ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਚੁੱਕਣਾ ਜੋ ਸੁਚੇਤਨਤਾ ਜਾਂ ਇਰਾਦਤਨ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਮਨਾਹੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੀ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਬੁਰੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਵਹੇਲਨਾ ਜਾਂ ਨਾਫਰਮਾਨੀ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ – ਇਹ ਇੱਕ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਬੁਰੇ ਇਰਾਦੇ ਜਾਂ ਮਕਸਦ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ – ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮੁਵੱਕਿਲ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਵਕੀਲ/ਅਧਿਵਕਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਤੀਜਨਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਭੰਗ ਜਾਂ ਨਾਫਰਮਾਨੀ 'ਸਿਵਿਲ ਅਵਮਾਨਨਾ' ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੰਨੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ 1971 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(ਬੀ) ਅਧੀਨ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਹੈ।

ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅਵਮਾਨਨਾ ਐਕਟ, 1971 – ਧਾਰਾ 2(ਬੀ) – ਪ੍ਰਤੀਜਨਾ ਦਾ ਸ਼ਬਦ – ਅਰਥ – ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਤੀਜਨਾ:

ਫੈਸਲਾ: ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹਰ ਪ੍ਰਤੀਜਨਾ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਤੀਜਨਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ – ਲਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਤੀਜਨਾ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਤੀਜਨਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਫਰਕ ਹੈ – ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਤੀਜਨਾ 1971 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਲਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਜਾਂ ਅਨਿਵਾਰਥ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਤੀਜਨਾ 1971 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ – ਦੂਜੇ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਤੀਜਨਾ ਦੀ ਭੰਗ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅਵਮਾਨਨਾ ਨੂੰ ਜਨਮ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ – ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਤੀਜਨਾ ਦਾ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਤੀਜਨਾ ਹੈ ਜਾਂ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ, ਇਹ ਹਰ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਅਤੇ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ – ਤੱਥਾਂ ਉੱਤੇ, ਪ੍ਰਤੀਜਨਾ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ – ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮੁਵੱਕਿਲ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਵਕੀਲ/ਅਧਿਵਕਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਤੀਜਨਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਭੰਗ 'ਸਿਵਿਲ ਅਵਮਾਨਨਾ' ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੰਨੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 2(ਬੀ) ਅਧੀਨ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 72, 73, 76-77 ਅਤੇ 116(ii)] ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅਵਮਾਨਨਾ ਐਕਟ, 1971 – ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅਵਮਾਨਨਾ – ਅਵਮਾਨਨਾ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ – ਅਵਮਾਨਨਾ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਵਮਾਨਨਾਪੂਰਣ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਨਾਨ ਐਸਟ ਜਾਂ ਖਾਲੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ:

ਫੈਸਲਾ: ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਤਬਾਦਲਾ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਖਾਲੀ ਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਪਰ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਅਜਿਹੇ ਤਬਾਦਲਿਆਂ ਨੂੰ ਅਵਮਾਨਨਾ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਵੇਖ ਰਹੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਜ਼ਰੂਰ ਅਜਿਹੇ ਸੌਦਿਆਂ ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਕਰਾਰ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਗਰਿਮਾ ਨੂੰ ਬਣਾਏ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕੇ - ਅਵਮਾਨਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਗਰਿਮਾ ਮੰਗ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਉਚਿਤ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਸੌਦਿਆਂ ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਕਰਾਰ ਦੇਣ ਲਈ ਉਲਟ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਅਗਾਂਹ ਵਧਣ ਲਈ ਤਾਂ ਜੋ ਅਵਮਾਨਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੇ ਲਗਾਤਾਰ ਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਾਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਜਾਰੀ ਨਾ ਰਹਿ ਸਕੇ - ਤੱਥਾਂ ਉੱਤੇ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਵਮਾਨਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਵਿਕਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦ ਕਰਾਰ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਲਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ - ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਤਬਾਦਲਾ ਐਕਟ, 1882 - ਧਾਰਾ 52.

ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅਵਮਾਨਨਾ ਐਕਟ, 1971 - ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅਵਮਾਨਨਾ - ਅਵਮਾਨਨਾ ਕਾਰਵਾਈਆਂ - ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਵਮਾਨਨਾਪੂਰਨ ਸੌਦੇ ਦੇ ਲਾਭਪਾਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ:

ਫੈਸਲਾ: ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਵਮਾਨਨਾਪੂਰਨ ਸੌਦੇ ਦੇ ਲਾਭਪਾਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਅਵਮਾਨਨਾ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਕੋਈ ਹੱਕ ਜਾਂ ਸਥਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਮੁੱਲ ਲਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਹੀ ਖਰੀਦਦਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਹਨ - ਅਵਮਾਨਨਾ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਅਵਮਾਨਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਤੀਜਾ ਪਾਰਟੀ ਇਸ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ - ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਅਵਮਾਨਨਾ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ - ਖਰੀਦਦਾਰ ਚੁੱਪਚਾਪ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਰਹੇ ਸਨ - ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ, ਜਦੋਂ ਗੱਲਾਂ ਖਰਾਬ ਹੋ ਗਈਆਂ, ਹੁਣ ਉਹ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਸੁਣੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਦੇ ਹਨ - ਜ਼ਰੂਰੀ ਪਾਰਟੀਆਂ. [ਪੈਰਾ 97 ਅਤੇ 116(iii)] ਬਲਵੰਤਭਾਈ ਸੋਮਾਭਾਈ ਭੰਡਾਰੀ ਬਨਾਮ ਹੀਰਾਲਾਲ ਸੋਮਾਭਾਈ ਕੰਟਰੈਕਟਰ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਐਲ.ਆਰ.ਐਸ. ਅਤੇ ਹੋਰ।

ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅਵਹੇਲਨਾ ਐਕਟ, 1971 – ਧਾਰਾ 12 – ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅਵਹੇਲਨਾ ਲਈ ਸਜ਼ਾ – ਅਵਹੇਲਨਾਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਮਾਫੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ – ਸਵੀਕਾਰਤਾ ਦੀ:

ਫੈਸਲਾ: ਮਾਫੀ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ

ਕਰਨ ਲਈ ਬੰਧਨਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ – ਮਾਫੀ ਬਿਨਾ ਸ਼ਰਤ, ਬਿਨਾ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਸੱਚੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਜੇ ਵਿਵਹਾਰ ਗੰਭੀਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਗਰਿਮਾ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਹੈ, ਉਸੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ – ਅਦਾਲਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਯਾ ਦਿਖਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਵ੍ਰਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ, ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਜਾਂ ਹੁਕਮ ਦੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਚੇਤਨਾ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ – ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਪੂਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਦਾ ਰੁਖ ਸੀ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਦੀ ਵੱਡੀ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਬਾਵਜੂਦ ਇਸ ਦੇ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ – ਅਜਿਹੀਆਂ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮਾਫੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ – ਹਾਲਾਂਕਿ ਮਾਫੀ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਮਾਫੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਨਿਆਂਇਕ ਨੋਟਿਸ – ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅਵਹੇਲਨਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲੇ:

ਫੈਸਲਾ: ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਅਵਹੇਲਨਾਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਅਣਉਚਿਤ ਨਰਮੀ ਅਤੇ ਉਦਾਰਤਾ ਦਿਖਾਈ ਹੈ – ਅਦਾਲਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿਖਾਈ ਗਈ ਨਰਮ ਰਵੱਈਏ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਬੇਈਮਾਨ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਜਾਂ ਅਵਹੇਲਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ – ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅਵਹੇਲਨਾ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਾਏ ਗਏ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਮਾਫੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਹਥਿਆਰ ਹੈ – ਅਦਾਲਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਯਾ ਦਿਖਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਵ੍ਰਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ, ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਜਾਂ ਹੁਕਮ ਦੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਚੇਤਨਾ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅਵਹੇਲਨਾ ਐਕਟ, 1971 – ਧਾਰਾ 12 – ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅਵਹੇਲਨਾ ਲਈ ਸਜ਼ਾ – ਮਾਫੀ ਬਨਾਮ 12 – ਧਾਰਨਾ – ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ। [ਪੈਰਾ 99, 111, 112] ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅਵਹੇਲਨਾ – ਅਵਹੇਲਨਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ – ਅਭਿਆਸ ਦਾ – ਸੰਚਾਲਨ ਸਿਦਾਂਤ – ਦੱਸੇ ਗਏ।

ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅਵਮਾਨਨਾ – ਸਿਵਲ ਅਵਮਾਨਨਾ – ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ – ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣ ਲਈ ਸ਼ਰਤਾਂ – ਦੱਸੀਆਂ ਗਈਆਂ।

ਮੋਹਦ. ਅਸਲਮ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ (1994) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 442 : [1994] 5 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 104; ਨਾਮਾ ਨਾਗੇਸਵਰ ਰਾਓ ਬਨਾਮ ਜੀ.ਐਮ.ਆਰ. ਨਾਰੰਗੀ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ (2006) 11 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 114 : [2006] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1068; ਅਨਿਲ ਕੇ. ਸੁਰਾਨਾ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਬੈਂਕ ਆਫ ਹੈਦਰਾਬਾਦ (2007) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 257; ਭਾਰਤ ਸਟੀਲ ਟਿਊਬਸ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਆਈ.ਐਫ.ਸੀ.ਆਈ. ਲਿਮਿਟੇਡ (2010) 14 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 71 : [2010] 15 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 993; ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਜੀ. ਪਟਨਾਇਕ ਅਤੇ ਹੋਰ (2021) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 613; ਮੁਰਗੀ & ਕੰ. ਬਨਾਮ ਅਸ਼ੋਕ ਕੇ.ਆਰ. ਨਿਊਆਟੀਆ & ਇਕ ਹੋਰ (2000) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 367 : [2000] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 367; ਟੀ. ਰਵੀ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਬੀ. ਚਿੰਨਰਾ ਨਰਸਿੰਘਾ ਅਤੇ ਹੋਰ (2017) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 342 : [2017] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1; ਸੇਵਾਰਾਮ ਗੁਰਬਕਸਦਾਸ ਬਨਾਮ ਐਚ.ਜੇ.ਐਸ. ਪਾਲੇ ਅਤੇ ਹੋਰ, 2000 (1) ਵੋਲ. 41 ਜੀ.ਐਲ.ਆਰ. 715; ਮੁਰਜਿਨਯਾਓ ਦਾਸ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸਈਦ ਇਸਬਦਾਰ ਰਹਮਾਨ ਅਤੇ ਹੋਰ, 2001 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 739 : [2001] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 471; ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਬਾਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ, (1998) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 409 : [1998] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 795; ਰਿਲਾਇੰਸ ਪੈਟਰੋਕੈਮੀਕਲਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਨਿਊਜ਼ਪੇਪਰਜ਼ ਬੰਬਈ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਹੋਰ, (1988) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 592 : [1988] 3 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 212; ਪਟੇਲ ਰਜਨੀਕਾਂਤ ਧੁਲਾਭਾਈ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪਟੇਲ ਚੰਦਰਕਾਂਤ ਧੁਲਾਭਾਈ ਅਤੇ ਹੋਰ, (2008) 14 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 561 : [2008] 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1169; ਕੰਵਰ ਸਿੰਘ ਸੈਨੀ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ, (2012) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 307 : [2011] 15 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 972; ਨਾਜ਼ ਮੁਹੰਮਦ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, (1994) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 332 : [1994] 3 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 720; ਅਸ਼ੋਕ ਪਾਤੇ ਬਨਾਮ ਕੁਮਾਰੀ ਯੂਨੀਅਨ ਬਨਾਮ ਧਰਮ ਗੋਧਾ ਅਤੇ ਹੋਰ, (2009) 16 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1; ਕਿਸਾਨ ਕਰੁਣ ਬਾਜਪਾਈ ਅਤੇ ਹੋਰ, (2004) 16 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 204 : [2014] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 538; ਬਿਜੇਲਾਲ ਗੰਗਾਧਰ ਸ਼ਰਮਾ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕੁਰਾਪੰਡ ਜਖਰਾਲ, ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1950 ਬੋਮ

336; ਨਿਸ਼ਾ ਕਾਂਤੋ ਰਾਯ ਚੌਧਰੀ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਰੋਜ ਬਸ਼ੀਨੀ ਗੋਹੋ ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1948 ਕੈਲ 294; ਭਗਵਤ ਦੇਬ ਬਨਾਮ ਲਾਹੋਰੀਰਾਮ ਪ੍ਰਸ਼ਾਰ, (1962-63) 67 ਸੀ.ਡਬਲਿਊ.ਐਨ. 819; ਬਲਵੰਤ ਸੋਂਭਾਜੀ ਭੰਡਾਰੀ ਬਨਾਮ ਹੀਰਾਲਾਲ ਸੋਮਾਭਾਈ ਕੰਟਰੈਕਟਰ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਐਲ.ਆਰ.ਐਸ. & ਹੋਰ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਸੁਮਨ ਚੱਢਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸੈਂਟਰਲ ਬੈਂਕ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, 2018 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਆਨਲਾਈਨ ਦਿੱਲੀ 11536; ਰੀਤਾ ਮਾਰਕੰਡੇ ਬਨਾਮ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਵੋਰਾ, (1996) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 14; 1996(1) ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 56; ਕੁੰਵਰਜੀ ਹਰਦੇਵ ਦੀ ਬੋਰਡ ਬਨਾਮ 1981(1) ਆਰ.ਸੀ.ਜੇ. 323; ਸਟੇਟ ਬੈਂਕ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਵਿਜੇ ਮਾਲਿਆ, 2022 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਆਨਲਾਈਨ ਕਾਰ 826; ਸਤਯਬ੍ਰਤ ਬਿਸਵਾਸ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕਲਿਆਣ ਕੁਮਾਰ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ (1994) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 266 : 1994(1) ਐਸੱ.ਸੀ.ਸੀ. 413; ਥਾਮਸਨ ਪ੍ਰੈਸ (ਇੰਡੀਆ) ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਨਾਨਕ ਬਿਲਡਰਜ਼ ਅਤੇ ਇਨਵੈਸਟਰਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਹੋਰ, (2013) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 397 : (2013) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 74; ਦਿੱਲੀ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਸਕਿੱਪਰ ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ ਕੋ. (ਪੀ) ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, (1996) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 622 : [1996(2) ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 295; ਵੋਜਰ ਆਯਾਤ ਅਤੇ ਵਪਾਰੀ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਤਸੁਸ਼ ਅਪਾਰਟਮੈਂਟਸ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਹੋਰ, (2012) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 384 : (2012) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 307; ਜੈਥਲ ਅਰਨੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਨਾਗੇਸ਼ਵਰ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਟੀ.ਐਚ.ਆਰ. ਐਲ.ਆਰ.ਐਸ., ਦੇਰ ਤਾਂਤਰਾਜੀ ਐਸ.ਸੀ. 22635; ਇਨ ਰੇ: ਮਫਤਲਾਲ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ ਓ.ਜੇ. ਅਪੀਲ ਨੰ. 115 ਆਫ 1994 ਇਨ ਕੰਪਨੀ ਪਿਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 42 ਆਫ 1994 ਫੈਸਲਾ ਹੋਇਆ 12.07.1996; ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਆਦਿ ਆਦਿ ਬਨਾਮ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1996 ਐਸ.ਸੀ. 135 : [1995] 3 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 354; ਸਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, (1996) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 539 : [1996(4) ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 277; ਬੀਬੀ ਜ਼ੋਬੈਦਾ ਖਾਤੂਨ ਬਨਾਮ ਹਬੀਬ ਹੁਸੈਨ ਸਾਹਬ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, (2004) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 191 : [2003] 5 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 290; ਧਰੂਹੇਰਾ ਪਰਸਾਦ ਸਿੰਘ ਯਾਦਵ ਬਨਾਮ ਜਸਵਾਨ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅਤੇ ਹੋਰ, (2001) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 534 : [2001] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1129; ਡੀ.ਐਨ. ਤਨੇਜਾ ਬਨਾਮ ਭਜਨ ਲਾਲ, (1988) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 26 : [1988] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 888; ਤਪਨ ਕੁਮਾਰ ਮੁਖਰਜੀ ਬਨਾਮ ਹਰਮੋਨੀ ਮੋਂਡਲ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, (1991) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 37 : [1990] 3 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 55; ਸਬ-ਜੱਜ, ਪਹਿਲੀ ਕਲਾਸ, ਹੋਸ਼ੰਗਾਬਾਦ ਬਨਾਮ ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਚੌਧਰੀ ਅਤੇ ਪਨਾਰ ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1940 ਨਾਗਪੁਰ 407; ਪ੍ਰਿਯਾ ਗੁਪਤਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਅਡੀਸ਼ਨਲ ਸੈਕਰੇਟਰੀ, ਮਿਨਿਸਟਰੀ ਆਫ ਹੈਲਥ ਅਤੇ ਫੈਮਿਲੀ ਵੈਲਫੇਅਰ ਅਤੇ ਹੋਰ, (2013) 11 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 404 : [2012] 12 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 817; ਮਿਸਟਰ ਸ਼ਰਨਜੀਤ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮਾਣਯੋਗ ਜੱਜ ਨਾਗਪੁਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1955 ਐਸ.ਸੀ. 19 : [1955] ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 757 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਐਮ. ਬਨਾਮ ਹੋਮ ਦਫ਼ਤਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (1992) ਕਿਊ.ਬੀ. 270 : (1992) 2 ਡਬਲਿਊ.ਐਲ.ਆਰ. 73 : (1992) 4 ਸਭ ਈ.ਆਰ. 97; ਕਲਾਰਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਚੈਂਡਬਰਨ ਅਤੇ ਹੋਰ (1985) 1 ਸਭ ਈ.ਆਰ. 211 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਬਲੈਕ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ, ਛੇਵੀਂ ਐਡੀਸ਼ਨ, ਪੰਨਾ 1959; ਬਲੈਕ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ, ਪੰਜਵੀਂ ਐਡੀਸ਼ਨ – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲੇਟ ਜੁਰਿਸਡਿਕਸ਼ਨ: ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 4955 ਦਾ 2022. ਗੁਜਰਾਤ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 13.07.2022 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 16266 ਦਾ 2013 ਵਿੱਚ ਮਿਸਲ. ਸਿਵਿਲ ਅਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 121 ਦਾ 2018।

ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰਾਂ 5041 ਦਾ 2022 ਅਤੇ 4869 ਦਾ 2023 ਨਾਲ। ਸ਼ਿਆਮ ਦੀਵਾਨ, ਕਪਿਲ ਸਿੱਬਲ, ਮਿਹਰ ਜੋਸ਼ੀ, ਮੁਕੁਲ ਰੋਹਤਗੀ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟਸ, ਮਿਸ ਮੀਨਾਕਸ਼ੀ ਅਰੋੜਾ, ਗੌਰਵ, ਸੌਮਿਕ ਘੋਸ਼ਾਲ, ਸ਼ਾਮਿਕ ਸ਼ਿਰਵਾਸਤਵ, ਸੌਘਵੀਲਾ, ਸਿੱਧਾਰਥ ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ, ਵੰਸ਼ਦੀਪ ਦਲਮੀਆ, ਮਿਸ ਦੇਵਾਂਸ਼ੀ ਸਿੰਘ, ਸ਼ਵਮ ਪੁੰਡੀਰ, ਐਡਵੋਕੇਟਸ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਅਰਜਿਤ ਪ੍ਰਸਾਦ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਨਚਿਕੇਤ ਏ. ਦਾਵੇ, ਪ੍ਰਦੁਮਨ ਗੋਹਿਲ, ਮਿਸਿਜ਼ ਤਰੁਣਾ ਸਿੰਘ ਗੋਹਿਲ,

ਮਿਸ ਰੰਨਕ ਪੁਰੋਹਿਤ, ਅਲਾਪਤੀ ਸਾਹਿਤਿਆ ਕ੍ਰਿ□ਣਾ, ਮਿਸ ਨਿਧੀ ਮਿੱਤਲ, ਰੁਸ਼ਾਭ ਐਨ. ਕਪਾਡੀਆ, ਵਿਜਯਾਨੰਦ ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ, ਐਡਵੋਕੇਟਸ ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਜੇ. ਬੀ. ਪਾਰਦੀਵਾਲਾ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ ਵੱਲੋਂ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ।

ਜੇ. ਬੀ. ਪਾਰਦੀਵਾਲਾ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ:

“ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਵਜੋਂ 'ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ' ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, (ਅਸੀਂ ਮਤਲਬ) ਨਾ ਸਿਰਫ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਮਨੁੱਖ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਹੈ, ਪਰ (ਜੋ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਗੱਲ ਹੈ) ਇੱਥੇ ਹਰ ਇੱਕ ਮਨੁੱਖ, ਚਾਹੇ ਉਸ ਦਾ ਦਰਜਾ ਜਾਂ ਹਾਲਤ ਜੋ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਰਾਜ ਦੇ ਸਧਾਰਣ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਹੈ ਅਤੇ ਸਧਾਰਣ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸੰਸਥਾਨਾਂ ਲਈ ਸਤਿਕਾਰ ਹੀ ਇੱਕ ਬਹੁਲਵਾਦੀ ਰਾਸ਼ਟਰ ਨੂੰ ਇੱਕਜੁੱਟ ਰੱਖਣ ਦੀ ਇੱਕੋ ਗਾਰੰਟੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾਤਮਕ ਅਤੇ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚਾਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਹੱਲ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਨਿਆਇਕ ਸੰਸਥਾਨਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਰ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਬਲ 'ਤੇ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼, ਸਾਡੇ ਚੁਣੇ ਗਏ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਮੂਲ ਮੁੱਲਾਂ ਨੂੰ ਉਲਟ ਦੇਵੇਗੀ। ਇਹ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੰਸਥਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਜਨਤਾ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਢਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸ਼ਾਂਤੀਪੂਰਵਕ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਬਲਵੰਤਭਾਈ ਸੋਮਾਭਾਈ ਭੰਡਾਰੀ ਬਨਾਮ ਹੀਰਾਲਾਲ ਸੋਮਾਭਾਈ ਕੰਟਰੈਕਟਰ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਦੇ ਐਲ.ਆਰ.ਐਸ. & ਓਆਰ.ਐਸ.

"ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਲਈ ਸਤਿਕਾਰ ਨੂੰ ਨਾਸ਼ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਮਝ ਦੇ ਉੱਪਰ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਗਿਣਤੀ ਦੀ ਤਾਕਤ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੇਗਾ।"

ਮੋਹਦ. ਅਸਲਮ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ,

(1994) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 442.

1. ਚੂੰਕਿ ਸਾਰੇ ਸਿਰਲੇਖ ਵਾਲੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਗਏ ਮੁੱਦੇ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਹਨ; ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੀ ਉਹੀ ਹਨ ਅਤੇ ਗੁਜਰਾਤ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਵੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਸਾਂਝੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

2. ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਤਿੰਨ ਅਪੀਲਾਂ ਹਨ।

3. ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 4955 ਆਫ 2022 ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 5041 ਆਫ 2022 ਕੋਰਟਸ ਐਕਟ, 1971 (ਛੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, 'ਐਕਟ 1971') ਦੀ ਧਾਰਾ 19(1) ਅਧੀਨ ਸਟੈਚੂਟਰੀ ਅਪੀਲਾਂ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕੰਟੈਮਨਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 4869 ਆਫ 2023 ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਾਲ ਕੰਟੈਮਪਟੂਅਸ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਲਾਭਪਾਤਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 4869 ਆਫ 2023 ਦੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕੰਟੈਮਨਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮੁਕਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਖਰੀਦਦਾਰ ਹਨ। ਕੰਟੈਮਪਟੂਅਸ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਵੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਦੋ ਸਟੈਚੂਟਰੀ ਅਪੀਲਾਂ ਦੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਉੱਤਰਜਾਤੀ ਦੀ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਤੇ ਇਰਾਦਤਨ ਉਲੰਘਣਾ ਲਈ ਕੰਟੈਮਪਟ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ।

ਕੋਰਟਸ ਐਕਟ, 1971 ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਅਧੀਨ ਸਟੈਚੂਟਰੀ ਅਪੀਲਾਂ

4. ਦੋ ਸਟੈਚੂਟਰੀ ਅਪੀਲਾਂ ਦੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਗੁਜਰਾਤ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਉੱਤਰਜਾਤੀ ਦੀ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਤੇ ਇਰਾਦਤਨ ਉਲੰਘਣਾ ਲਈ ਕੰਟੈਮਪਟ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ

14.10.2015 ਨੂੰ ਸਪੈਸ਼ਲ ਸਿਵਲ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 16266 ਆਫ 2013 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕੰਟੈਮਪਟ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਵਾਲਾ ਚੁਕਾਇਆ ਗਿਆ ਹੁਕਮ ਮਿਤੀ 13.07.2022 ਨੂੰ ਮਿਸਕ. ਸਿਵਲ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ 2018 ਦਾ ਨੰਬਰ 121 ਜਵਾਬਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇੱਥੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਿਵਲ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ 2013 ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰ. 16266.

5. ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਪਗਨਡ ਆਰਡਰ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਹਿੱਸਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

"ਆਰਡਰ

(i) ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 3.1 ਤੋਂ 3.4 ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 4 ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਉੱਤਰਜਾਤੀ ਦੀ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਤੇ ਇਰਾਦਤਨ ਉਲੰਘਣਾ ਲਈ ਕੰਟੈਮਪਟ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ 14.10.2015 ਨੂੰ ਸਪੈਸ਼ਲ ਸਿਵਲ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 16266 ਆਫ 2013 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

(ii) ਅਸੀਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 3.1 ਅਤੇ 3.2 'ਤੇ 1,00,000/- ਰੁਪਏ (ਰੁਪਏ ਇੱਕ ਲੱਖ ਹੀ) ਦਾ ਖਰਚਾ ਲਾਉਂਦੇ ਹਾਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 2,000/- ਰੁਪਏ (ਰੁਪਏ ਦੋ ਹਜ਼ਾਰ ਹੀ) ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਭਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਰਕਮ ਅੱਜ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਹਫ਼ਤੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਭਰਨੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਕਾਮ ਹੋਣ 'ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦੋ (2) ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸਾਧਾਰਣ ਜੇਲ੍ਹ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਭੁਗਤਣੀ ਪਵੇਗੀ।

(iii) ਅਸੀਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 3.3, 3.4 ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 4 ਨੂੰ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸਾਧਾਰਣ ਜੇਲ੍ਹ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ 2,000/- ਰੁਪਏ (ਰੁਪਏ ਦੋ ਹਜ਼ਾਰ ਹੀ) ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਭਰਨ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਨਾ ਭਰਨ 'ਤੇ ਦੋ (2) ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸਾਧਾਰਣ ਜੇਲ੍ਹ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਭੁਗਤਣੀ ਪਵੇਗੀ।

(iv) ਇਹ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 3.1 ਤੋਂ 3.4 ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 4 ਦੇ ਅਟਾਰਨੀ ਹੋਲਡਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਖਰੀਦਦਾਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ, ਖਾਰਜ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਮੁੜ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਨਿਰਵਾਹ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ 14.10.2015 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਿਵਿਲ ਅਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 16266 ਦੇ 2013 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮੌਜੂਦ ਸੀ।

ਉਕਤ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ:- ਬਲਵੰਤਭਾਈ ਸੋਮਾਭਾਈ ਭੰਡਾਰੀ ਬਨਾਮ ਹੀਰਾਲਾਲ ਸੋਮਾਭਾਈ ਕੰਟਰੈਕਟਰ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਦੇ ਐਲ.ਆਰ.ਐਸ. ਅਤੇ ਹੋਰ।

ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਅਧਿਕਾਰਤ ਸਬ-ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ।

(v) ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਲਈ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ. 3.1 ਤੋਂ 3.4 ਤੱਕ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ. 4.

(vi) ਜਦੋਂ ਮੌਜੂਦਾ ਮਿਸਲ. ਸਿਵਿਲ ਅਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਰਚੇ ਨਾਲ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਰਕਮ ਰੁ. 1,000/- ਹੈ, ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ. 3 ਤੋਂ 1.3.4 ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ. 4 ਦੁਆਰਾ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਦਾਇਗੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਖਰਚੇ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਰਜੀਦਾਰਾਂ ਨੂੰ।

64. ਉਪਰੋਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਐਲਾਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸ੍ਰੀ ਮਿਹਿਰ ਜੋਸ਼ੀ, ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਰਿਸ਼ਠ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਸ

ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਚਾਰ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਰੋਕਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਅੱਜ ਤੋਂ ਚਾਰ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੋਕ ਦੇਈਏ। ਅਨੁਸਾਰਨ, ਅਸੀਂ ਅੱਜ ਤੋਂ ਚਾਰ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ. 3,1 ਤੋਂ 3.4 ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ. 4 ਅੱਜ ਤੋਂ ਦੋ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜੁਰਮਾਨਾ ਅਤੇ ਖਰਚੇ ਦੀ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣ।

6. ਇਹ ਸਭ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਜਦੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇਕ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਮਿਤੀ 14.10.2015 ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 11412 ਆਫ 2015 ਵਿੱਚ, ਜੋ ਕਿ ਖਾਸ ਸਿਵਲ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ 16266 ਆਫ 2013 ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਸੀ, ਇਕ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ। ਮਿਤੀ 14.10.2015 ਦਾ ਉਪਰੋਕਤ ਹੁਕਮ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ:

"ਬਾਰ ਵਿੱਚ ਮਿਸਟਰ ਸੰਜਨਵਾਲਾ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਰਿਸ਼ਠ ਵਕੀਲ ਵੱਲੋਂ, ਆਪਣੇ ਮੁਵੱਕਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹਦਾਇਤਾਂ 'ਤੇ, ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਐਂਟਰੀ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸੁਣੀ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਹੋਣ ਤੱਕ ਵੇਚਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੋ ਮਿਸਟਰ ਮਿਹਿਰ ਠਾਕੋਰ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਰਿਸ਼ਠ ਵਕੀਲ ਦੇ ਚੇਤਨ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਮਿਸਟਰ ਪ੍ਰਭਾ ਮਾਥਰ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੇ ਨਾਲ ਹਾਜ਼ਰ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਲੈਟਰਸ ਪੈਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਦੀ ਹਦਾਇਤ ਨਾ ਦੇਣ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਿਵਲ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਪਟਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਬਿਨਾਂ ਦੇ ਹੈ ਕਿ ਹੁਕਮ ਵਕੀਲਾਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਅਦਾਲਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

7. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਕੌਂਸਲ ਵੱਲੋਂ ਅਦਾਲਤੀ ਹੁਕਮ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਕ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਮੁਵੱਕਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ 'ਤੇ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਯਾਨੀ ਕਿ ਮੁੱਖ ਪਟੀਸ਼ਨ ਯਾਨੀ ਕਿ ਖਾਸ ਸਿਵਲ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ 16266 ਆਫ 2013 ਨੂੰ ਅੰਤਮ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾਣ ਤੱਕ ਵੇਚਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ।

8. ਉਪਰੋਕਤ ਹੁਕਮ ਦੀ ਤਾਕਤ 'ਤੇ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ (LPA) ਇੱਕ ਅੰਤਰਿਮ ਹੁਕਮ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇੱਥੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਮਿਤੀ 21.10.2015 ਦੇ ਵਿਡੀਓ ਆਰਡਰ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:

"ਮਿਸਟਰ ਪ੍ਰਭਾ ਮੇਹਤਾ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਅਰਜ਼ੀਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ 14 ਅਕਤੂਬਰ, 2015 ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਵੱਲੋਂ ਸਿਵਲ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ 11412 ਆਫ 2015 ਵਿੱਚ ਐਸ.ਸੀ.ਏ. ਨੰਬਰ 16266 ਆਫ 2013 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਜਿਥੇ ਇਹ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਐਂਟਰੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸੁਣੀ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਹੋਣ ਤੱਕ ਵੇਚਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ, ਉਹ ਕਾਰਵਾਈ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਮੰਗਦੇ ਹਨ। ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਿਵਲ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ 10627 ਆਫ 2015 ਅਤੇ ਐਲ.ਪੀ.ਏ.(ਸਟੈਂਪ) ਨੰਬਰ 1195 ਆਫ 2015 ਐਸ.ਸੀ.ਏ. ਨੰਬਰ 16266 ਆਫ 2013 ਨਾਲ ਸਿਵਲ ਅਰਜ਼ੀ(ਸਟੈਂਪ) ਨੰਬਰ 10539 ਆਫ 2015 ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।"

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

9. ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਵਚਨ ਦੇਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵਸਤੂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਨਿਪਟਾਰੇ ਤੱਕ ਵੇਚਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ; ਇਥੇ ਦੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ 13 ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਉਚੇਰੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ 14.10.2015 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਵਹੇਲਨਾ ਕੀਤੀ।

10. ਉਪਰੋਕਤ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਥੇ ਦੇ ਜਵਾਬੀਆਂ ਨੇ ਮਿਸਲ. ਸਿਵਿਲ ਅਪਲੀਕੇਸ਼ਨ (ਅਵਮਾਨਨਾ) ਨੰਬਰ 121 ਦੇ 2018 ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਇਥੇ ਦੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਖਿਲਾਫ ਅਵਮਾਨਨਾ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ। ਉਚੇਰੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਬਿੰਦੂ ਤੈਅ ਕੀਤੇ:

"(i) ਕੀ ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 3.1 ਤੋਂ 3.4 ਅਤੇ 4ਵੇਂ ਜਵਾਬੀ ਨੇ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਅਤੇ ਇਰਾਦਤਨ ਸਿਵਿਲ ਅਪਲੀਕੇਸ਼ਨ (ਦਿਸ਼ਾ ਲਈ) ਨੰਬਰ 11412 ਦੇ 2015 ਵਿੱਚ 14.10.2015 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਵਹੇਲਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਖਾਸ ਸਿਵਿਲ ਅਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 16266 ਦੇ 2013 ਵਿੱਚ ਹੈ?

(ii) ਕੀ ਅਵਮਾਨਨਾ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਦੇਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਵਾਬੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਅਵਮਾਨਨਾ ਅਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਕੋਰਟਸ ਐਕਟ, 1971 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 20 ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ?

(iii) ਕੀ ਆਦੇਸ਼?"

ਉਚੇਰੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ:

11. ਅਸੀਂ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਵਿਚਾਰ ਦੇਵਾਂਗੇ ਕਿ ਉਚੇਰੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਵਮਾਨਨਾ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ। ਉਚੇਰੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਕਾਗਜ਼ਾਤਾਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਜੋ ਇਥੇ ਦੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਦੁਆਰਾ 09.11.2015 ਅਤੇ 30.10.2018 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਜੋ ਕਿ ਉਚੇਰੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਚਨ ਦੀ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਅਵਹੇਲਨਾ ਸੀ। ਵੇਰਵੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ: ਉਚੇਰੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਆਪਣੇ ਦੋਸ਼ਾਰੋਪਣ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਪੈਰਾ 27 ਵਿੱਚ 23.01.2019 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਹਲਫਨਾਮੇ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਜੋ ਕਿ ਇਕ ਅਵਮਾਨਨਾ ਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

"27. ਅਸਲ ਵਿੱਚ 28.08.2005 ਨੂੰ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਚੌਥੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਜੋ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 8 ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਅਵਮਾਨਨਾ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ 23.01.2019 ਨੂੰ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ, ਚੌਥੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਲਵੰਤਭਾਈ ਸੋਮਾਭਾਈ ਭੰਡਾਰੀ ਬਨਾਮ ਹੀਰਾਲਾਲ ਸੋਮਾਭਾਈ ਕੰਟਰੈਕਟਰ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਦੇ ਲੀਗਲ ਰਿਪ੍ਰੈਜੈਂਟੇਟਿਵ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

"ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਹੋਰ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਦਾ ਅਟਾਰਨੀ ਹੋਲਡਰ ਹਾਂ ਮਿਸਲ. ਸਿਵਿਲ ਅਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਅਵਮਾਨਨਾ ਲਈ। ਮੈਂ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਨੇ ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਸ੍ਰੀ ਐਸ.ਐਚ.ਸੰਜਯਾਵਾਲਾ ਨੂੰ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਇਹ ਕਹਿਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਮਜ਼ੂਰਾ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਸਰਵੇ ਨੰਬਰ 63 ਅਤੇ 65 ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਨਿਪਟਾਰੇ ਤੱਕ ਨਾ ਤਾਂ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕਰਾਂਗਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਵੇਚਾਂਗਾ, ਖਾਸ ਸਿਵਿਲ ਅਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 16266 ਦੇ 2013."

13. ਪੈਰਾ 28 ਵਿੱਚ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਸਾਹਿਦਾ ਕੀਤਾ:

"28. ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪੜਾਅ ਵਿੱਚ ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਮੁੱਲ ਕੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਵੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 29.01.2019 ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਮੁਸਾਹਿਦਾ ਕੀਤਾ:

"ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ, ਨਿੱਜੀ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਹਲਫਨਾਮੇ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾ ਸ਼ਰਤ ਮਾਫੀ ਮੰਗੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕ ਸਪਸ਼ਟ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦਰਜ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਕਰੀ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਜਾਇਜ਼ਤਾ ਦਾ ਕੋਈ ਦਾਇਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਭੂਮੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਉੱਤੇ ਸਥਿਤੀ-ਕੋ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਨਾਮਤੰਰ 'ਤੇ। ਇਕ ਹੋਰ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਤਰਫੋਂ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਰਿਟ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਚਨ ਅਤੇ ਬਿਆਨ ਦੀ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ, ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਉਲੰਘਣਾ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦਾ ਕੋਈ ਰਸਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।"

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

14. ਪੈਰਾ 31 ਵਿੱਚ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ:

"31. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ 4ਵੇਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 3.1 ਤੋਂ 3.4 ਅਤੇ 4ਵੇਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੀਨੀਅਰ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਖਾਸ ਸਿਵਿਲ ਅਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 16266 ਦੇ 2013 ਵਿੱਚ ਇਕ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਸਿਵਿਲ ਅਪਲੀਕੇਸ਼ਨ (ਦਿਸ਼ਾ ਲਈ) ਨੰਬਰ 14172 ਦੇ 2015 ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਕ ਵਚਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ ਸੰਪਤੀ ਜੋ ਬੇਸ਼ੱਕ ਸਰਵੇ ਨੰਬਰ 63 ਅਤੇ 65 ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ, ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਵੇਚਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 3.1 ਤੋਂ 3.4 ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਟਾਰਨੀ ਹੋਲਡਰ 4ਵੇਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੁਆਰਾ ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਜੇਕਰ ਇਹ ਵਚਨ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਜਾਹਿਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖਾਸ ਸਿਵਲ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ 16266 ਦੇ 2013 ਵਿੱਚ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਨ ਉਹ ਲੈਟਰਜ਼ ਪੈਟੈਂਟ ਅਪੀਲ (ਸਟੈਂਪ) ਨੰਬਰ 1196 ਦੇ 2015 ਨੂੰ ਦਬਾਅ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦੇ। ਇਹ ਉਹ ਵਚਨ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ 14.10.2015 ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਇੱਥੇ ਦੇ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਕਤ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਅਤੇ ਇਹ ਗੰਭੀਰ ਭਰੋਸਾ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3.1 ਤੋਂ 3.4 ਅਤੇ 4ਵੇਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਪੱਖ ਤੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਰਹੇ ਸੀਨੀਅਰ ਕੌਂਸਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨ ਦੁਆਰਾ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

15 ਪੈਰਾ 3.3 ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਕਿ ਪਾਵਰ ਅਟਾਰਨੀਆਂ ਨੰਬਰ 3.1 ਤੋਂ 3.4 ਨੇ 4ਵੇਂ ਕੰਟੈਮਨਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪਾਵਰ ਆਫ ਅਟਾਰਨੀ ਦੇ ਨਿਰਵਾਹ ਨੂੰ ਨਕਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ; ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਨਿਰਵਾਹ ਨੂੰ ਵੀ ਨਕਾਰਿਆ ਨਹੀਂ; ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਨਕਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਅਧੀਨ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ; ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਨਕਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਕਿ ਪਾਵਰ ਆਫ ਅਟਾਰਨੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਵੀ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਕਿ ਕੰਟੈਮਨਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਿਆਖਿਆ ਕਿ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਵਾਹ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਸੌਦੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪੂਰੇ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਸਨ, ਇੱਕ ਪਿੱਛੇ ਦੀ ਸੋਚ ਅਤੇ ਬੋਨਾ ਫਾਈਡ ਦੀ ਘਾਟ ਸੀ।

16 ਦੋਸ਼ੀ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਪੈਰਾ 35 ਵਿੱਚ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਕੰਟੈਮਨਰਾਂ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਵਚਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਸੀ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅਣਉਚਿਤ ਲਾਭ ਵੀ ਲਿਆ ਸੀ, ਭਾਵ, ਵਿਕਰੀ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵਿਕਰੀਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚਿਆ ਸੀ ਅਰਥਾਤ ਕੰਟੈਮਨਰਾਂ। ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੈਰਾ 35 ਵਿੱਚ ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਦੇਖਿਆ:

"35. ਤਤਕਾਲ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਫਾਇਦਾ ਵੀ ਉਠਾਇਆ ਆਪਣੇ ਆਪ ਅਰਥਾਤ ਵਿਕਰੀ ਵਿਚਾਰ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਉੱਡ ਗਿਆ ਹੈ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ, ਭਾਵ ਕੰਟੈਮਰਾਂ ਨੂੰ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਪਾਠਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਥੇ ਉਪਰੋਕਤ ਟੇਬਲਰ ਕਾਲਮ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਸੇਲ ਡੀਡਜ਼ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਹੈ 2,82,730/- (11 ਸੇਲ ਡੀਡਜ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ) ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ; 2 ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਾਲ 2017-18 ਵਿੱਚ ਚਲਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ 3,40,230/- ਰੁਪਏ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੂਚਕਾਂਕ ਮੁੱਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਵਿਚਾਰ 11 ਵਿਕਰੀ ਡੀਡਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰਕਮ ਜਾਂ ਉਚਿਤ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ ਹੋਵੇਗਾ 67,38,432/- ਰੁਪਏ; ਜਦੋਂ ਕਿ 2 ਵਿਕਰੀ ਡੀਡਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੂਚਕਾਂਕ ਮੁੱਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਚਾਰ ਜਾਂ ਉਚਿਤ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ 76,05,666/- ਰੁਪਏ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਨੰ. 3.1 ਤੋਂ 3.4 ਤੱਕ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਫੁਸਫੁਸ. ਉਹ ਨਾ ਤਾਂ ਝਗੜਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰੋ ਕਿ ਉਕਤ ਸੇਲ ਡੀਡਜ਼ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਐਫੀਡੇਵਿਟ-ਇਨ-ਪੁਨਰ-ਜਵਾਬ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਜਵਾਬ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨੰਬਰ 3.1 ਤੋਂ 3.4, ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ

ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਛੁਪਾਉਣ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਕਾਲਪਨਿਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ "ਨਕਦੀ" ਸਾਲ 2012 ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਵਿਕਰੀ ਲਈ 8,500/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਾਰੀਖ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਨਿੰਦਿਆ ਨੰ.3.1 ਦੁਆਰਾ ਰੱਖਿਆ ਪੁਟ-ਅੱਗੇ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਤੋਂ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਘਰੇਲੂ ਔਰਤ ਹੈ, ਨੂੰ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਹਲਫੀਆ ਬਿਆਨ ਇੱਕ ਖਾਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਉਠਾ ਕੇ ਜੋ ਕਿ ਸਪੈਸ਼ਲ ਵਿੱਚ 1995 ਦਾ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰ. 130 ਦੂਜੇ ਵਧੀਕ ਸੀਨੀਅਰ ਸਿਵਲ ਅੱਗੇ ਦਾਇਰ ਜੱਜ ਸੂਰਤ ਨੇ ਜਿਹ੍ਰਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰ.4 ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਉਹ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ.3.1 ਟੈਕਸਟਾਈਲ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿਚ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਏ ਮੈਸਰਜ਼ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ. ਸੂਰਤ ਫੈਬਰਿਕ ਕੈਪ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਉਸੇ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਸਾਹ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਜੀਅ ਜਾਣਦੇ ਸਨ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ 14.10.2015 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਵਾਬ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ.3.2, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਦਾ ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ ਨੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 3.2 ਬਹੁਤ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣੂ ਸੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਮਿਤੀ 14.10.2015 ਅਤੇ ਇਹੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 3.3 ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਜਵਾਬ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ ਅਤੇ 3.4 ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਸੇਲ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕੰਮ ਹਾਸੋਹੀਣੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਓਵਰਰੀਚ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਸਲ ਮੁੱਲ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਿਚ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪੈਰਾ 6(c) ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਉਸ ਸਮੇਂ ਵਿਸ਼ੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਜੰਤਰੀ ਮੁੱਲ 4,800/- ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਸੀ। ਅਤੇ ਸੇਲ ਡੀਡ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਕੀਮਤ 8,500/- ਰੁਪਏ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 118.80 ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਲਈ ਵਿਕਰੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੇ ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ 152.00 ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਵੇਚੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ। ਸਮਾਨ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸਲਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਉਸ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 4 ਨੂੰ ਬਦਨੀਤੀ ਨਾਲ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਧੀਨ ਮੁੱਲ ਦਰ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵੇਚ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਭਾਰੀ ਨੁਕਸਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਸਰਕਾਰੀ ਖਜ਼ਾਨੇ ਨੂੰ. ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਕਥਿਤ ਕਬਜ਼ਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਸ ਵਿਕਰੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਲਈ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ 09.02.2016 ਦੀ ਸੇਲ ਡੀਡ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਸਾਲ 2012 ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਸਰਵੇਖਣ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਇਹਨਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਨੰਬਰ ਵੱਖਰੇ ਅਤੇ ਵੱਖਰੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀਆਂ ਰਸੀਦਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਚਲਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੁੰਡੂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਨਕਦ ਰਸੀਦਾਂ ਜਾਅਲੀ ਹਨ, ਫਰਜ਼ੀ ਅਤੇ ਮਨਘੜਤ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਉਲਟ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਕੋਲ ਹੈ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖੇ ਗਏ ਉਕਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਚਾਰ। " (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

17. ਪੈਰਾ 36 ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਕਿ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਨੇ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਪਣੇ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣੂ ਅਤੇ ਜਾਣੂ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵੇਚ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਦੀ ਕਿ ਉਹ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ ਮੁੱਖ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਤੱਕ ਜਾਇਦਾਦ ਵੇਚੋ।

18 ਪੈਰਾ 37 ਵਿੱਚ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 28.08.2018 ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 4 (ਸੱਤਾ ਪੱਤਰ ਧਾਰਕ) ਦੀ ਹਲਫਨਾਮਾ ਵਿੱਚ ਝਾਤ ਪਾਈ। ਪੈਰਾ 37 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

"37. ਜਿਥੇ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 4 ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਕਾਰਜ ਦੀ ਸਪਸ਼ਟ ਸਵੀਕਾਰੋਕਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਹ 28.08.2018 ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਅਗਲੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਅਣਜਾਣ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ:-

"ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਖਿਲਾਫ ਮੁੱਖ ਦੋਸ਼ ਇਹ ਹੈ, ਕਿ ਇਸ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਦੇ 14.10.2015 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਵੇਚ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜੋ ਅਵਮਾਨਨਾ ਅਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਜੋੜੇ ਗਏ ਅਨੁਕ੍ਰਮਣਿਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਂ, ਸਚਮੁਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾਲ ਮੰਨਿਆ ਕਿ, ਪੰਨਾ-157 ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਅਨੁਕ੍ਰਮਣਿਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਸਾਡੇ ਖਿਲਾਫ ਅਵਮਾਨਨਾ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਬਿਨਾਂ ਕੇਸ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਹੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੇ, ਇਹ ਮੇਰਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਸਹੀ ਤੱਥ ਦਰਸਾਵਾਂ ਜਿਸ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਸਚਮੁਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਵਿਕਰੀ ਪੂਰੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪੰਨਾ-158 ਤੇ ਅਨੁਕ੍ਰਮਣਿਕ ਰਜਿਸਟਰ ਦੀ ਕਾਪੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤਭਾਈ ਹਰੀਭਾਈ ਕੋਂਧੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਬਾਰੇ ਹੈ, ਜੋ

09.02.2016 ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮੈਂ ਇਥੇ ਵਿਕਰੀ ਦੀਦ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ, ਅਰਜ਼ੀਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਨੁਕ੍ਰਮਣਿਕ ਸਹੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਅਨੁਬੰਧ ਏ1 ਵਜੋਂ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਵਿਕਰੀ ਦੀਦ ਦੀ ਕਾਪੀ 09.02.2016 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਵਿਕਰੀ 21.08.2012 ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਇਹ ਕੇਵਲ ਰਜਿਸਟਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਨੁਸਾਰ, ਲੈਣ-ਦੇਣ ਪੂਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਵਿਚਾਰ ਰਾਸ਼ੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਅਸੀਂ

ਕਬਜ਼ਾ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਗੱਲ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿੱਚ ਵੀ ਉੱਲੇਖਿਤ ਹੈ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

19. ਪੈਰਾ 40 ਵਿੱਚ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਕਿ ਅਵਮਾਨਨਾ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ, ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੇ ਹੋਰ ਅਵਮਾਨਨਾ ਦੇ ਕੰਮ ਜਾਰੀ ਰੱਖੇ। ਪੈਰਾ 40 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

"40. ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੇ ਹੋਰ ਅਵਮਾਨਨਾ ਦੇ ਕੰਮ ਜਾਰੀ ਰੱਖੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਲਈ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ 06.04.2019 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਾਧੂ ਹਲਫਨਾਮਾ ਜੋ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੁਆਰਾ 30.10.2018 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੀ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 4 ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਲਈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 3 ਤੋਂ 3.4 ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਵੀ ਦੁਕਾਨ ਨੰਬਰ 7 ਨੂੰ ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਕਿ 19.2 ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਵਿੱਚ ਮਾਪਦਾ ਹੈ ਜਮੀਨ ਵਿੱਚ ਸਰਵੇ ਨੰਬਰ 63 ਜੋ ਜਮੀਨ ਵੀ 14.10.2015 ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਉੱਤਰਜੀਵੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵੇਚਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਸੀ। 18.07.2019 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਾਧੂ ਹਲਫਨਾਮਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੁਆਰਾ ਜੋ ਇਕ ਹੋਰ ਜਮੀਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਜੋ ਕਿ 118.47 ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਵਿੱਚ ਮਾਪਦਾ ਹੈ ਸਰਵੇ ਨੰਬਰ 63 ਵਿੱਚ 25.07.2018 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੀ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 4 ਜਿਸ ਨੂੰ ਖਾਸ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 130 ਦੇ 1995 ਵਿੱਚ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਆਪਣੀ ਗਵਾਹੀ (ਅਨੁਬੰਧ ਬੀ-2) ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸਾਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰ 14.10.2015 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਬਾਰੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣੂ ਹਨ। ਉਸ ਦੀ ਸਵੀਕਾਰੋਕਤੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦੀ ਹੈ:

"ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰੇ ਵਕੀਲ, ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਿਰੀਸ਼ਭਾਈ ਸੰਜਨਵਾਲਾ, ਮੇਰੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਧੀਨ, ਮੌਖਿਕ ਉੱਤਰਜੀਵੀ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮਜ਼ੂਰਾ ਦੇ ਸਰਵੇ ਨੰਬਰ 63 ਅਤੇ 65 ਨੂੰ ਆਈ.ਏ. /160 ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਨਤੀਜੇ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਵੇਚਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਮੈਂ ਇਸ ਨੂੰ ਮੌਖਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਯਾਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਪਰ ਇਹ ਗੁਜਰਾਤ ਦੀ ਮਾਣਯੋਗ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ 16626/3 ਵਿੱਚ ਉਲੇਖਿਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਮੇਰੇ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਿਰੀਸ਼ਭਾਈ ਸੰਜਨਵਾਲਾ ਨੂੰ ਮੇਰੀ ਤਰਫੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਉੱਤਰਜੀਵੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, 14.10.2015 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੇ ਮੇਰੀ ਤਰਫੋਂ ਭਰੋਸਾ ਕਿਉਂ ਦਿੱਤਾ। ਮੈਨੂੰ 14.10.2015 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਿਰੀਸ਼ ਸੰਜਨਵਾਲਾ ਨਾਲ ਮਿਲਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਦਾ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਕਿ ਕੀ ਅਵਮਾਨਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ਰਤ ਮਾਫੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ

52. ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ. 3.1 ਤੋਂ 3.4 ਨੇ ਉਮੀਦ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਈ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕੇ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪਾਵਰ ਆਫ਼ ਅਟਾਰਨੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਸਮਝਦਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪਹਿਲੇ ਉਪਲਬਧ ਮੌਕੇ 'ਤੇ 4ਵਾਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਪਰ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਮਾਣਹਾਨੀ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵੇਚ ਦਿੱਤੀ ਉਹਨਾਂ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਪਛਤਾਵਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ਰਤ ਮੁਆਫੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਸੱਚਾ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਸੱਚਾ. ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦਾ ਚਾਲ-ਚਲਣ ਏ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ. 3.1 ਤੋਂ 3.4 ਵੀ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿਸੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਪਛਤਾਵਾ ਜਾਂ ਪਛਤਾਵਾ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਗਿਆ ਸੱਚਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਮੁਆਫ਼ੀ ਮੰਗਣ ਦਾ ਵਿਖਾਵਾ

ਕਰਕੇ ਮਾਣਹਾਨੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਟੈਂਡਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ. 3.1 ਅਤੇ 3.2 ਹਨ ਘਰੇਲੂ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਛਤਰ-ਛਾਇਆ ਲੈਣ ਜਾਂ ਵਰਤਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਾਲੀ ਛੱਤਰੀ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧ ਧਾਰਾ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਿਤ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਲੋਕ ਅਗਿਆਨਤਾ ਦਾ ਦਿਖਾਵਾ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਸਮਝੇ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੋਹੇ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

xxx

"55. ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਵੱਲੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨੋਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਦਿਆਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿੱਚ ਵੇਖਿਆ ਹੈ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 3.1 ਤੋਂ 3.4 ਤੱਕ ਆਪਣੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਕਦਮ ਦਰ ਕਦਮ ਅਤੇ ਪੜਾਅ ਦਰ ਪੜਾਅ ਸੁਧਾਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਅਸਲੀ ਪਛਤਾਵੇ ਦੇ ਮਾਫੀ ਮੰਗ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਮਾਫੀ ਦਿਲੋਂ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਪਰਿਣਾਮਾਂ ਨੂੰ ਟਾਲਣ ਲਈ ਹੋਂਠਾਂ ਦੀ ਹਮਦਰਦੀ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਮਾਫੀਨਾਮੇ ਦੀ ਹਲਫਨਾਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪਛਤਾਵਾ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਅਵਮਾਨਨਾ ਦੀ ਨੋਟਿਸ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਤੁਰੰਤ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 4 ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਟਾਰਨੀ ਦੇ ਇਖਤਿਆਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੁੰਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਐਸਾ ਕਰਨ ਦਾ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਏਜੰਟ ਵਜੋਂ ਕਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਲਾਭ ਉਠਾਇਆ, ਜੋ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਅਸਲੀ ਪਛਤਾਵਾ ਪ੍ਰਗਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜੋ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਚੇਤਨਾ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰ ਸਕੇ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

21. ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੀ ਅਵਮਾਨਨਾ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੀ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਐਕਟ 1971 ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਵਿੱਚ ਝਾਤੀ ਅਤੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਾਰਨ ਕਾਰਵਾਈ ਬਾਰ-ਬਾਰ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਗਲਤੀ ਜਾਰੀ ਰਹੀ ਸੀ। ਐਕਟ 1971 ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਸੀ।

22. ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਸ ਤਾਰੀਖ ਬਾਰੇ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਪਸਥਿਤ ਹੋਏ ਦੋਸ਼ੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਿਲਾਫ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਰਹੇ ਸਨ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੈਰਾ 61 ਵਿੱਚ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇਖਿਆ:

"ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਿਤੀ 18.12.2018 ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਿਲਾਫ ਦੋਸ਼ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਵੱਲੋਂ 24.12.2018 ਨੂੰ ਇੱਕ ਹਲਫਨਾਮਾ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਤੀਜ਼ਨਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਅਤੇ ਨਾਫਰਮਾਨੀ ਦਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਚੌਥੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਸਵੀਕਾਰੋਕਤੀ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਦੀ ਹੈ:

"2. ਮੈਂ ਸਿੱਧੇ ਦਿਲੋਂ ਅਫਸੋਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਮੇਰੇ ਵੱਲੋਂ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਮੈਂ ਇੱਥੇ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ਰਤ ਮਾਫੀ ਭੇਂਟ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਮਝ ਨਾਲ ਕਿ ਬਿਆਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਈ ਹੈ। ਮੈਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜੋ ਮੈਂ ਸਮਝੌਤਾ ਧਾਰਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਬਣਾਏ ਗਏ ਦਬਾਅ ਅਧੀਨ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਦੀ ਸਫਾਈ ਦਾ ਕੋਈ ਦਾਇਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਉਚਿਤ ਸਮਝੋ ਤਾਂ ਮੇਰੀ ਮਾਫੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰੋ।"
(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

23. ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਤੀਜ਼ਨਾ ਦੀ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਤੇ ਇਰਾਦਤਨ ਉਲੰਘਣਾ ਲਈ ਅਵਮਾਨਨਾ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ।

24. ਉਪਰੋਕਤ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਨਾਲ ਹਾਜ਼ਰ ਹਨ।

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 5041 ਦੇ 2022 ਦੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਲੀਲਾਂ

25. ਮਿਸਟਰ ਮੁਕੁਲ ਰੋਹਤਗੀ, ਜੋ ਕਿ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 5041 ਦੇ 2022 ਦੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਵਜੋਂ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਏ, ਨੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ:

(ਅ) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਨੂੰ ਕੁਮਵਾਰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਵਿਚਾਰ ਜਾਂ ਉਚਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਰੈਵੇਨਿਊ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਜਾਂ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਬਜਵਾਹ ਸਾਹਿਬ ਸੋਬੀਰ ਬਹਾਦਰੀ (ਜੁੜੀ ਅਪੀਲ ਦੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ) ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਸੱਤਾ ਪੱਤਰ ਧਾਰਕ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸੱਤਾ ਪੱਤਰ ਧਾਰਕ ਨੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੈਨਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਸਤਖਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸੱਤਾ ਪੱਤਰ ਧਾਰਕ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

(b) ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਹਲਫਨਾਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਤੀਜਨਾ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਕਾਰ ਅਤੇ ਅਵਗਤ ਸਨ। ਇਹ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੱਥਗਤ ਗਲਤੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਤਿੰਨੋਂ ਹਲਫਨਾਮਿਆਂ ਦੀ ਤਾਰੀਖ 07.10.2018, 28.10.2018 ਅਤੇ 24.12.2018 ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਉਲਟ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ 14.10.2015 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਸਨ।

(c) ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ਰਤ ਅਤੇ ਸੱਚੀ ਮਾਫੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਜਦੋਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਮਾਫੀ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ।

(d) ਐਕਟ 1971 ਦੀ ਧਾਰਾ 12 ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅਵਮਾਨਨਾ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ 'ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਛੱਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਮਾਫੀ ਮੰਗੀ ਜਾਵੇ'। ਇਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਇਹ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ 'ਇੱਕ ਮਾਫੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਯੋਗ ਜਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਾਲੀ ਹੈ ਜੇ ਦੋਸ਼ੀ ਇਸ ਨੂੰ ਸੱਚੀ ਮਾਫੀ ਮੰਗਦਾ ਹੈ।'

(e) ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ 14.10.2015 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੂਰੇ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਸਨ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਕਾਗਜ਼ਾਤਾਂ ਦੀ ਔਪਚਾਰਿਕ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਬਾਕੀ ਸੀ।

(f) ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅਵਮਾਨਨਾ ਦੀ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਵੇਚਿਆ ਗਿਆ।

ਉਪਰੋਕਤ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵੱਡੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ:

i ਰਾਮਾ ਨਾਰੰਗ ਬਨਾਮ ਰਮੇਸ਼ ਨਾਰੰਗ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, (2006) 11 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 114;

ii ਅਨਿਲ ਕੇ. ਸੁਰਾਨਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਬੈਂਕ ਆਫ ਹੈਦਰਾਬਾਦ, (2007) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 257;

iii ਭਾਰਤ ਸਟੀਲ ਟਿਊਬਸ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਆਈ.ਐਫ.ਸੀ.ਆਈ. ਲਿਮਿਟੇਡ, (2010) 14 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 77; ਅਤੇ

iv ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਜੀ. ਪਟਨਾਇਕ ਅਤੇ ਹੋਰ, (2021) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 613.

27. ਉਪਰੋਕਤ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵੱਡੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਸਦੀ ਅਪੀਲ

ਵਿੱਚ ਯੋਗਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਚੁਕਾਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

28. ਮਿਹਿਰ ਜੋਸ਼ੀ, ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵੱਡੇ ਵਕੀਲ ਜੋ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 5041 ਆਫ 2022 ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ, ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਦਲੀਲਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ:

a ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਮਾਫੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ 'ਚ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਫਾਰਮ-ਆਈ ਵਿੱਚ ਨੋਟਿਸ 23.04.2018 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲੀ ਹਲਫਨਾਮਾ ਮਿਤੀ 24.08.2018 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ਰਤ ਮਾਫੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਹਲਫਨਾਮਾ ਮਿਤੀ 24.12.2018 ਵੀ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ਰਤ ਮਾਫੀ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਮਾਫੀ ਅਸਲੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ 'ਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪੈਰਾ (ਜੀ) ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗਲਤ ਤੱਥਾਕਥਿਤ ਖੋਜ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ 'ਚ ਕੋਈ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ਰਤ ਮਾਫੀ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਜਾਂ ਇਛਾਪੂਰਵਕ ਨਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੋਸ਼ੀ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਪੈਰਾ 38 ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਪਹਿਲਾ ਹਲਫਨਾਮਾ ਮਿਤੀ 28.08.2018 ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ਰਤ ਮਾਫੀ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਗਲਤ ਹੈ। ਉਕਤ ਹਲਫਨਾਮਾ ਮਿਤੀ 28.08.2018 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ਰਤ ਮਾਫੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

(b) ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਅਵਮਾਨਨਾ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ 14.10.2015 ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨ ਨਾ ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਹੁਕਮ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਉੱਤਰਜਾਵੀ ਹੈ ਅੱਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਾਲ ਸਿਵਲ ਅਵਮਾਨਨਾ ਦਾ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਕਟ 1971 ਦੀ ਧਾਰਾ 2(b) ਅਧੀਨ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਬਿਆਨ ਦੂਸਰੇ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਭਰੋਸਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕੋਈ ਉੱਤਰਜਾਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਬਿਆਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਮੰਗ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਠਿਤ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਪਵੇਗਾ, ਪਰ ਇਹ ਅਵਮਾਨਨਾ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਣ ਨਹੀਂ ਬਣੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਨਾ ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਹੁਕਮ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕੋਈ ਉੱਤਰਜਾਵੀ ਹੈ। ਇਹ ਫਰਕ ਅਚਾਨਕ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਵਮਾਨਨਾ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਰਕਰਾਰ ਨਾ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਰੱਦ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

(c) ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ 14.10.2015 ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ (ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਇਹ ਐਕਟ 1971 ਦੀ ਧਾਰਾ 2(b) ਅਧੀਨ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਉੱਤਰਜਾਵੀ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ) ਇੱਕ ਜਾਣਬੁੱਝ ਅਤੇ ਇਰਾਦਤਨ ਉਲੰਘਣਾ ਸੀ, ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਦਿਆਂ:

(i) ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨੂੰ ਨਾ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀਆਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਸ਼ਾ ਸੰਬੰਧੀ ਤਬਾਦਲੇ 14.10.2015 ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪੂਰੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਦੇ ਰਸੀਦਾਂ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਸੰਪੂਰਣ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਤਬਾਦਲੇ 14.10.2015 ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਾ ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਕਰੀਆਂ ਬਾਰੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਬਜ਼ਾ ਰਸੀਦਾਂ, ਭੁਗਤਾਨ ਰਸੀਦਾਂ ਅਤੇ ਬੈਂਕ ਲੈਜਰ ਬਿਆਨਾਂ ਦੇ ਅੰਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਝਾਤ ਪਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੋਵੇ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਅਸਲ ਵਿੱਚ 2012 ਵਿੱਚ ਹੀ ਵੇਚੀ ਗਈ ਸੀ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੈਰਾ 35ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇੱਕ ਕਾਲਪਨਿਕ ਦਲੀਲ਼ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ 2012 ਵਿੱਚ ਨਕਦ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੁਆਰਾ ਵਿਕਰੀ ਹੋਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮਿਤੀ ਨਹੀਂ ਦੱਸੀ ਗਈ।

(ii) ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜਾਣ-ਬੁੱਝ ਕੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਰਿਟਰਨ ਹੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਸਬੂਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

(iii) ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਵਿਕਰੀ ਸੌਦੇ ਕੇਵਲ 1521 ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਦੇ ਸਰਵੇ ਨੰਬਰ 63 ਦੇ ਸਨ, ਜੋ ਕਿ 33,790 ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਸਰਵੇ ਨੰਬਰ 65 ਜੋ ਕਿ 31,095 ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਦਾ ਹੈ, ਵੇਚਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਅਤੇ ਖਾਲੀ ਸੀ ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮਝੀ ਗਈ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨੂੰ ਸਮਰਥਨ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਛੋਟੇ ਪਲਾਟਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਕਰੀਆਂ, ਹਰੇਕ 118 ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਦੀਆਂ, ਨੂੰ ਔਪਚਾਰਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਪਟਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਅਸਲ ਤਬਾਦਲੇ 14.10.2015 ਤੋਂ ਕਈ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਸਨ ਅਤੇ ਅਲਾਟੀਆਂ ਨੂੰ ਪਲਾਟਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਗੰਭੀਰ ਰੂਪ ਨਾਲ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਤਬਾਦਲੇ ਕਦੇ ਵੀ 14.10.2015 ਦੇ ਬਿਆਨ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਆਉਣੇ ਸੰਨ ਜੋ ਕੇਵਲ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਤਬਾਦਲਿਆਂ ਲਈ ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣਾ ਸੀ।

(iv) ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਵਮਾਨਨਾ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਬੂਤ ਦਾ ਮਾਨਕ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਅਰਧ-ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ, ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਮਾਨਕ ਹੈ ਅਤੇ ਉਲੰਘਣ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ, ਬਿਆਨ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਉੱਚਾਈ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਜਾਂ ਅਵਜ੍ਹਾਨਾ ਜਾਣ-ਬੁੱਝ ਕੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਵਮਾਨਨਾ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਮਾਨਕ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(v) ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਗਾਤਾਰ ਅਵਮਾਨਨਾ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਅਤੇ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 26 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੂਚੀ ਦੇ ਸੀਰੀਅਲ ਨੰਬਰਾਂ 12 ਅਤੇ 13 ਦੇ ਸੌਦਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕੀਤਾ। ਸੀਰੀਅਲ ਨੰਬਰ 12 'ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੌਦਾ ਜਾਣ-ਬੁੱਝ ਕੇ ਨੰਬਰ 13 ਅਤੇ 13 ਦੀ ਇੱਕ ਦੁਕਾਨ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਵਿਸ਼ਾ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਐਸ.ਨੋ.63/20.65 ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਅਤੇ ਸੀਰੀਅਲ ਨੰਬਰ 13 'ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੌਦਾ 25.7.2017 ਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਅਵਮਾਨਨਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਤਾਰੀਖ (12.01.2018 'ਤੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ) ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(d) ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਸ ਪ੍ਰਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਪਿਛੋਕੜ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕੀ ਕਹਿਣਾ ਅਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸੇ ਦੇ ਚਾਨਣ ਵਿੱਚ।

(e) ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਐਕਟ 1971 ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨੂੰ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਪਾਈ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਰੇ & ਕੰ. ਬਨਾਮ ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਨਿਊਆਟੀਆ & ਇੱਕ ਹੋਰ, (2000) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ.367 (ਪੈਰਾ 19 ਤੋਂ 29) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ, ਧਾਰਾ 13 ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਰਟ ਦੀ ਕਿਸੇ ਤਕਨੀਕੀ ਅਵਹੇਲਨਾ ਹੋਣਾ ਹੀ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਵਿਖਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਅਵਹੇਲਨਾ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਿਆਂ ਦੇ ਉਚਿਤ ਕੋਰਸ ਨਾਲ ਅਨਿਵਾਰਿਆ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਿਘਨ ਪਾਉਣਗੀ ਜਿਸ ਨੂੰ "ਨਿਆਂ ਦੀ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ" ਨਾਲ ਬਰਾਬਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(ii) ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਦਾ ਕਿ 14.10.2015 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਬਿਆਨ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਔਚਿਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰੀ 24.08.2018 ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ਰਤ ਮਾਫੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ; ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ 07.10.2018 ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਸੌਦੇ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਬਿਨਾਂ ਮਾਫੀ ਤੋਂ ਹਟਣ ਤੋਂ; ਸੁਧਾਰਾਤਮਕ ਬਲਵੰਤਭਾਈ ਸੋਮਾਭਾਈ ਭੰਡਾਰੀ ਬਨਾਮ ਹੀਰਾਲਾਲ ਸੋਮਾਭਾਈ ਕੰਟਰੈਕਟਰ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਦੇ ਐਲ.ਆਰ.ਐਸ. & ਓਆਰ.ਐਸ.

ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤਕ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਖਾਲੀ ਰੱਖਣ ਦੇ ਉਪਾਅਾਂ ਬਾਰੇ 04.01.2019 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਹਲਫਨਾਮੇ ਦੁਆਰਾ; ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਵਾਧੂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ 09.01.2019 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਹਲਫਨਾਮੇ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੇ ਅਵਮਾਨਨਾ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸੁਣਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਬਾਵਜੂਦ ਇਸ ਦੇ ਕਿ ਅਵਮਾਨਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੂੰ ਕੈਂਸਰ ਦੇ ਅਗੇੜੇ ਪੜਾਅ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਅਤੇ ਇਲਾਜ

ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

(iii)

ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਦਾ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਸਤਿਕਾਰ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰੀ ਨਾਲ ਖਰਚੇ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਜਮਾ ਕਰਵਾਇਆ ਹੈ। 14.10.2015 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਪੈਰਾ 63 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨੰਬਰ (ii) ਅਤੇ (iii) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਰਾਸ਼ੀ ਵੀ ਵਾਪਸ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਲਣਾ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ।

(g)ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੇ ਕਥਿਤ ਅਵਮਾਨਨਾ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਵਿਕਲਪਿਕ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰਕੇ। 04.01.2009 ਦੇ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੇ ਵਿਕਰੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਜਮਾ ਕਰਨ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਚੂੰਕਿ ਵਿਕਰੀ ਸਿਰਫ 1430.81 ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਦੇ ਸਰਵੇ ਨੰਬਰ 63 ਦੀ ਹੈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਓਂ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਅਲੱਗ ਰੱਖਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ। 09.01.2019 ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਹਲਫਨਾਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੇ ਖਾਤਾਉ ਵਿੱਚ ਕੀਮਤੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਫੈਸਲਾ ਹੋਣ ਤੱਕ ਹਸਤਾਂਤਰਿਤ ਜਾਂ ਵਿਛੋੜਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਭਲੀ ਭਾਂਤ ਸਥਾਪਿਤ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਕਰੀ pendente lite ਜਾਂ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਅਦਾਲਤੀ ਹੁਕਮ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਖਾਲੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਕੁਇਟੀਜ਼ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸਖਤ ਹੈ। ਪਲਾਟ ਮਾਲਕ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਬੋਨਾ ਫਾਈਡ ਖਰੀਦਦਾਰ ਹਨ। ਪਲਾਟ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਨੋਟਿਸ ਜਾਂ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੌਦਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇਕੁਇਟੀਜ਼ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਵਫ਼ਾਦਾਰ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਟੀ. ਰਵੀ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਬੀ. ਚਿਨਾ ਨਰਸਿਮਹਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨੇ (2017) 7 SCC 342 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ, ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੂਟ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਪੇਂਡੇਂਟ ਲਾਈਟ ਦਾ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਨਹੀਂ ਹੈ void ab initio ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਖਰੀਦਦਾਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਸੌਦੇਬਾਜ਼ੀ, ਬਕਾਇਆ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹੀ ਸਿਧਾਂਤ ਏ ਇੱਕ ਸਮਰੱਥ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮਾਮਲਾ ਅਦਾਲਤ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੁਆਰਾ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਇੱਕ ਪੂਰਨ ਵਿਕਰੀ ਬੇਕਾਰ ਜਾਂ ਬੇਅਸਰ.

29. ਉਪਰੋਕਤ ਸਬਮਿਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਸੀਨੀਅਰ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਕੇਸ ਲਾਅ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ:

i ਸੇਵਕਰਾਮ ਪ੍ਰਭੂਦਾਸ ਬਨਾਮ ਐਚ.ਐਸ. ਪਟੇਲ ਅਤੇ ਹੋਰ, 2000 (1) ਐਮ.ਟੀ. 41 ਜੀ.ਐਲ.ਆਰ. 715;

ii ਮ੍ਰਿਤਯੁੰਜ ਦਾਸ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸਈਦ ਹਸੀਬੁਰ ਰਹਮਾਨ ਅਤੇ ਹੋਰ, 2001 (3) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 739; ਅਤੇ

iii ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਬਾਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, 1998 (4) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 409.

30. ਉਪਰੋਕਤ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਸਦੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਯੋਗ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਲੀਲਾਂ

31. ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਲਈ ਹਾਜ਼ਰ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਕਹੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਗਲਤੀ ਦੀ ਤਾਂ ਗੱਲ ਹੀ ਛੱਡੋ।

ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਲਈ ਹਾਜ਼ਰ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਦਲੀਲਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ:

(a) ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ 14.10.2015 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਵਰਿਸਠ ਵਕੀਲ ਵੱਲੋਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਭਰੋਸੇਮੰਦੀ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਕਟ 1971 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 12 ਅਤੇ 13 ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ। ਇਸਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਵਜੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਬੰਧਤ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਬਲਵੰਤਭਾਈ ਸੋਮਾਭਾਈ ਭੰਡਾਰੀ ਬਨਾਮ ਹੀਰਾਲਾਲ ਸੋਮਾਭਾਈ ਕੰਟਰੈਕਟਰ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਦੇ ਐਲ.ਆਰ.ਐਸ. ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼

ਜੇਕਰ ਇਹ ਵਚਨ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਇਥੇ ਦੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਜੋ ਕਿ ਐਲ.ਪੀ.ਏ. (ਸਟੈਂਪ) ਨੰਬਰ 1196 ਦੇ 2015 ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਨ, ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਦਬਾਅ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਐਲ.ਪੀ.ਏ./ਜਵਾਬਦੇਹ ਇਥੇ ਐਸ.ਸੀ.ਏ. ਨੰਬਰ 16266 ਦੇ 2013 ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਆਦੇਸ਼ ਲਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬੁਲਾਏ ਕਾਰਨ ਉਕਤ ਵਚਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

(ਬੀ) ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਵਚਨ "ਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵਸਤੂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸੁਣੀ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਹੋਣ ਤੱਕ ਵੇਚਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ" ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਕਟ 1971 ਦੀ ਧਾਰਾ 2(ਬੀ) ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਵਚਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਹੈ।

(ਸੀ) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਪਸ਼ਟ ਵਚਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੇ 2015 ਅਤੇ 2018 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਪਲਾਟ ਵੇਚ ਦਿੱਤੇ। ਜੇਕਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੇ ਕੁਝ ਮਜਬੂਰੀ ਵਾਲੀ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਹੇਠ ਪਲਾਟ ਵੇਚਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਤਾਂ ਉਹ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਜਾਂ ਵਿਕਲਪ ਲਈ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਜਾ ਸਕਦੇ ਸਨ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ। ਹੋਰ, ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਵਿਰਾਮ ਅਵਮਾਨਨਾ ਦੇ ਕੰਮ ਵਜੋਂ, ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੇ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ।

(ਡੀ) ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੇ ਅਵਮਾਨਨਾ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਰਹਿਣ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਅਵਮਾਨਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ 30.10.2018 ਨੂੰ, ਅਵਮਾਨਨਾ ਦੀ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ 9 ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ, ਦੁਕਾਨ ਨੰਬਰ 70 ਵੇਚ ਦਿੱਤੀ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਵੀ ਵੇਚ ਦਿੱਤੀ ਜਿਸ ਦਾ ਸਰਵੇ ਨੰਬਰ 65 ਹੈ ਮਿਤੀ 09.09.2021 ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਰਾਸ਼ੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰੁ. 51,93,00,000/- ਜੋ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅਵਮਾਨਨਾ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਵੀ ਹੈ।

(ਈ) ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੇ 2012 ਦੇ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਦੇ ਆਪਣੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ (ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਰਿਟਰਨ, ਬੈਂਕ ਬਿਆਨ ਆਦਿ)। ਜੋ ਨਕਦ ਰਸੀਦ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਉਹ ਐਸ. ਕੇ. ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਸਰਵਿਸ ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਇਹ ਸਾਰੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਅਪ੍ਰਮਾਣਿਤ, ਜਾਲੀ ਅਤੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ ਹੈ (ਪੈਰਾ 35 ਪੰਨਾ 38 'ਤੇ)। ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ, ਵਿਕਰੀ ਉਸ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਵਿਕਰੀ ਦਾ ਕਾਗਜ਼ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਸ.ਸੀ.ਏ. ਨੰਬਰ 16266 ਦੇ 2013 ਵਿੱਚ ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਚਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਨ ਜੈਸਾ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ 14.10.2015 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ।

(f) ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਮਾਫੀ ਇੱਕ ਢੋਂਗ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਵੱਲੋਂ ਮਾਫੀ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਆਈ। ਜੇ ਉਹ ਸੱਚਮੁੱਚ ਮਾਫੀ ਮੰਗਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਵਮਾਨਨਾ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਿਖਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਲਾਟ ਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਚਿੱਠੀਆਂ ਭੇਜ ਕੇ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਿਖਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼

ਕੀਤੀ, ਪਰ ਇਹ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਨੋਟਿਸ ਕਦੋਂ ਅਤੇ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭੇਜੇ ਗਏ ਸਨ ਜਾਂ ਕਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਡਾਕ ਜਾਂ ਈਮੇਲ ਜਾਂ ਕੁਰੀਅਰ ਆਦਿ ਦੁਆਰਾ। ਅਜਿਹਾ ਸੰਦਿਗਧ ਵਿਵਹਾਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਦਾ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਾਵਜੂਦ ਅਵਮਾਨਨਾ ਦੇ ਕਮਿਟ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕੋਈ ਪਛਤਾਵਾ ਨਾ ਦਿਖਾਉਣ ਦੇ, ਉਹ ਅਜੇ ਵੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਗੁਮਰਾਹ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਜਿਹੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਾਦੇ ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ ਝੂਠੇ, ਨਾਭਰੋਸੇਯੋਗ ਅਤੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਲੱਗਦੇ ਹਨ।

(g) ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ, ਮਿਸਟਰ ਜੋਸ਼ੀ, ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵੱਡੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਰਵੇ ਨੰਬਰ 65 ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਅਲੱਗ ਰੱਖਣ ਦਾ ਇੱਕ ਵਿਕਲਪਿਕ ਉਪਾਯ ਸੁਝਾਇਆ ਸੀ, ਪਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੇ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਵੀ ਅਵਮਾਨਨਾ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ 2021 ਵਿੱਚ ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਵਿਵਾਦਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਝੂਠੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਕੇ ਗੁਮਰਾਹ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ।

33. ਆਪਣੇ ਉਪਰੋਕਤ ਸੁਝਾਅਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵੱਡੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜੋ ਕਿ ਟੀ. ਰਵੀ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੀ।

34. ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 4869 ਦੇ 2023 ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੁਝਾਅ

35. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਵਾਦਕਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਪਲਾਟਾਂ ਦੇ ਖਰੀਦਦਾਰ ਹਨ। ਮਿਸਟਰ ਸ਼ਿਆਮ ਦੀਵਾਨ, ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵੱਡੇ ਵਕੀਲ ਜੋ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਦੇ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ... ਨੇ ਸੁਝਾਇਆ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਗਾਹਕਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਨਾਨ ਐਸਟ ਜਾਂ ਖਾਲੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ। ਮਿਸਟਰ ਦੀਵਾਨ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ, ਮਾਨ ਲਈਏ ਕਿ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਵਿਵਾਦਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਉੱਤਰਜੀਵੀਤਾ ਦੇ ਵਚਨ ਦੀ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਅਜਿਹੇ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਖਾਲੀ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਸੂਟ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਦਾ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਖਾਲੀ ਅਬ ਇਨੀਸ਼ੀਓ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ ਤਰਕ ਦੇਣਗੇ ਕਿ ਉਸਦੇ ਗਾਹਕ ਬਿਨਾਂ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦੇ ਨਾਲ ਅਸਲੀ ਖਰੀਦਦਾਰ ਹਨ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਵਿਵਾਦਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਓਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਹੋਰ ਵਿਕਲਪਿਕ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਕੁਆਲਿਟੀਜ਼ ਨੂੰ ਹੋਰ ਬਿਹਤਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

36. ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਵਮਾਨਨਾ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵਿਕਰੀ ਸੌਦਿਆਂ ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਐਲਾਨਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੇ ਅੱਗੇ ਜਾ ਕੇ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਿਚੋਲਿਆਂ ਨੂੰ ਹਸਤਾਂਤਰਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਅਗਲੇ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਹੋਰ ਸਿਵਲ ਅਤੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਲਈ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਜਾਣਗੇ।

37. ਉਪਰੋਕਤ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਮਿਸਟਰ ਦਿਵਾਨ, ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੀਨੀਅਰ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇਕੁਆਲਿਟੀਜ਼ ਨੂੰ ਝੁਕਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦੇ ਬਦਲੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਬੋਨਾ ਫਾਈਡ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

38.ਮਿਸਟਰ ਸ਼ਿਆਮ ਦਿਵਾਨ ਵਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਉਪਰੋਕਤ ਸਬਮਿਸ਼ਨ, ਜੋ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੌਂਸਲ ਹਨ, ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ (ਖਰੀਦਦਾਰ) ਨੇ ਅੱਗੇ ਜਾ ਕੇ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਹਸਤਾਂਤਰਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਜ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਵਿਸ਼ਾ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹੋਰ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ

39. ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੌਂਸਲ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਤੋਂ ਗੁਜ਼ਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਇਕੋ ਇਕ ਸਵਾਲ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਚੁਕਾਈ ਗਈ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ?

ਅਵਮਾਨਨਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਸਰਤ ਦੇ ਸਿਦ੍ਧਾਂਤ

40. ਅਦਾਲਤ ਵਲੋਂ ਅਵਮਾਨਨਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਜੱਜ ਦੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਗਰਿਮਾ ਨੂੰ ਸਿੱਧ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਸਾਸ਼ਨ ਨਾਲ ਅਣਉਚਿਤ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਹੈ।

41 ਨਿਆਂ ਦੇ ਮਾਰਗ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਮਹਾਨਤਾ ਨੂੰ ਅਪਮਾਨਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅਵਮਾਨਨਾ ਵਜੋਂ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਹੈ। ਨਿਆਇਕ ਹਿੱਤ ਮੰਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਨਤਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ ਨਿਆਇਕ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਅਸਰ ਪੂਰਵ-ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਜਾਂ ਚੱਕਰਵਿਊ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਰਿਲਾਇੰਸ ਪੈਟਰੋਕੈਮੀਕਲਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰੋਪ੍ਰਾਈਟਰਜ਼ ਆਫ ਇੰਡੀਅਨ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਨਿਊਜ਼ਪੇਪਰਜ਼ ਬੰਬੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ (1988) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 592 ਵਿੱਚ।

42 ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਪਾਰਟੀ, ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ/ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਕਾਰ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਅਤੇ ਨਿਹਿਤਾਰਥਾਂ ਦੀ ਜਾਗਰੂਕ ਅਤੇ ਸਚੇਤ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਵਜਣਾ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅਵਮਾਨਨਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਪਰਯਾਪਤ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵਹਾਰ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਸੀ, ਅਤੇ ਕਿ ਅਵਮਾਨਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਉਹ ਸਾਰੇ ਤੱਥ ਜਾਣਦਾ ਸੀ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਉਪਕ੍ਰਮ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ।

43 ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਾਗਰਿਕ ਅਵਮਾਨਨਾ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ: (i) ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ, ਹੁਕਮਨਾਮਾ, ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼, ਆਦੇਸ਼, ਰਿਟ ਜਾਂ ਹੋਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ; (ii) ਅਜਿਹੇ ਫੈਸਲੇ, ਹੁਕਮਨਾਮੇ, ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼, ਆਦੇਸ਼, ਰਿਟ ਜਾਂ ਹੋਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਅਵਜਣਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ; ਅਤੇ (iii) ਅਜਿਹੀ ਅਵਜਣਾ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਪਟੇਲ ਰਜਨੀਕਾਂਤ ਧੁਲਾਭਾਈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪਟੇਲ ਚੰਦ੍ਰਕਾਂਤ ਧੁਲਾਭਾਈ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਰਿਪੋਰਟ (2008) 14 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 561 ਵਿੱਚ।

44 ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਜਿੰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ ਉੱਚੀ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਗਲਤੀ ਲਈ ਸਾਰੇ ਭੱਤੇ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ। ਸਿਰਫ ਜਦੋਂ ਅਵਜਣਾ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਮਾਮਲਾ, ਜੋ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਮਝਾਇਆ ਨਾ ਜਾ ਸਕੇ, ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਵਮਾਨਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਵਮਾਨਨਾ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾ ਤਦ ਬੁਲਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਚੂਕ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਅਵੇਹਲਨਾ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਵਮਾਨਨਾ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਰਧ-ਅਪਰਾਧਿਕ ਸੁਭਾਵ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਦਾ ਮਾਨਕ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਗਏ ਅਵਮਾਨਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਸੁਰੱਖਿਆ/ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਲਾਭ, ਸਮੇਤ ਸੰਦੇਹ ਦਾ ਲਾਭ, ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੰਵਰ ਸਿੰਘ ਸੈਨੀ ਬਨਾਮ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ ਦਿੱਲੀ ਰਿਪੋਰਟ (2012) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 307 ਵਿੱਚ।

45 ਨਿਆਇਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਸਮਾਜ ਲਈ ਪਰਮੋਖ ਹੈ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ, ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੀ ਨੀਂਹ ਹੀ ਟੁੱਟ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਰਾਜਕਤਾ ਦਾ ਰਾਜ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। 1971 ਦਾ ਐਕਟ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਹੀ ਰਾਹ 'ਤੇ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਜੋ ਰਾਹ ਤੋਂ ਭਟਕ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਖੁਦ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਮੰਨ ਲੈਣਾ ਇਹ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੈ। ਇਹ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ/ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਤੀਜਨਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਅਨੁਸ਼ਾਸਿਤ ਕਰਕੇ।

46. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਨੇਕਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ 1971 ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਅਸਲ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ

ਸਮਝਾਇਆ ਹੈ। ਮ੍ਰਿਤਯੁੰਜੈ ਦਾਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਇਸ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ:

"13. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿ ਕੋਰਟਸ ਆਫ ਕੰਟੈਂਪਟ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਕਮ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਤੁਹਾਡੇ ਅਵਮਾਨਜਨਕ ਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਅਸਲੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਨਾ ਕਰ ਲਵੇ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਵਹਾਰ ਨੇ ਨਿਆਂ ਦੀ ਰੁਕਾਵਟ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਵੀ ਫੈਲ ਜਾਵੇਗਾ (ਵਿਦੇ ਮੁਰਾਜੀ & ਕੰ. ਬਨਾਮ ਅਸ਼ੋਕ ਕ੍ਰ. ਨਿਊਆਤੀਆ [(2002) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 367 : 2000 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਕ੍ਰਿ) 473] ). ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਅਵਮਾਨਜਨਕ ਵਿਵਹਾਰ ਜਾਂ ਨਿਆਂ ਦੀ ਮਹਾਰਾਜਾ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਲਈ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮੁਰਾਯ ਕੇਸ [(2000) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 367 : 2000 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਕ੍ਰਿ) 473] ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ: (ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਪੰਨਾ 373, ਪੈਰਾ 9)

"ਅਵਮਾਨ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਮਹਾਰਾਜਾ ਅਤੇ ਗਰਿਮਾ ਨੂੰ ਬਣਾਏ ਰੱਖਣਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਮਹਾਰਾਜਾ ਦੀ ਛਵੀ ਨੂੰ ਵਿਕ੍ਰਿਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਮਾਂਡ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਜ਼ਤ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਇੱਕ ਸਧਾਰਣ ਨਾਗਰਿਕ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗਾਰੰਟੀ ਹਨ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਲਈ ਇਜ਼ਤ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਸਮੂਹ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਫੈਬਰਿਕ ਦਾ ਸਮਾਜ ਢਹਿ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਲੋਕ ਉਸ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਜੰਚਣਗੇ, ਪਰ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵੀ ਢਿੱਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਨਿਆਂ ਦੀ ਮਹਾਰਾਜਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਭਰੋਸਾ ਖੋਹਣਾ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਸਾਮਾਨਿਆ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਭਰੋਸਾ ਖੋਹ ਜਾਵੇਗਾ।"

47. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਬਾਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਕਿ 1971 ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਸਮੇਂ ਪਾਲਣ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ: "28. ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 12 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਥਾਪਿਤ ਅਵਮਾਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਵਮਾਨੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ:

(a) ਸਿਵਲ ਜੇਲ ਵਿੱਚ ਬੰਦੀ ਬਣਾ ਕੇ ਸਾਦੀ ਕੈਦ ਨਾਲ;

(b) ਜੁਰਮਾਨਾ ਨਾਲ; ਜਾਂ

(c) ਦੋਵਾਂ ਨਾਲ।

ਧਾਰਾ 12 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੀ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ ਨਾਲ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਹਦਾਇਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਜ਼ਾ ਨਾ ਲਗਾਈ ਜਾਵੇ। ਧਾਰਾ 12 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੀ ਬਾਰੀਕੀ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਨਾਲ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ ਕਿ ਸਿਵਲ ਅਵਮਾਨਨਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੀ ਲਗਾਈ ਜਾਵੇ, ਸਿਵਾਏ ਜਦੋਂ ਅਵਮਾਨਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵੀ ਪਾਸ ਕਰਨੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 12(3) ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੁਸ਼ਪਾਦੇਵੀ ਐਮ. ਜਾਟੀਆ ਬਨਾਮ ਐਮ.ਐਲ. ਵਾਧਵਾਨ & ਓਰਸ [(1987) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 367 : 1987 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਕ੍ਰਿ) 515] ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ (ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਪੰਨਾ 396, ਪੈਰਾ 6)

"6. ਨਿਕਾਲੇ ਗਏ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੀ ਬਾਰੀਕੀ ਨਾਲ ਅਤੇ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ ਕਿ ਸਾਮਾਨਿਆ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੀ ਲਗਾਈ ਜਾਵੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਾਨੂੰਨ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਹ ਸਮਝਦੀ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤਾਂ ਦੀ ਮੰਗ

ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਪਾਸ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਕੈਦ ਦੀ ਅਤਿ ਸਜ਼ਾ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਣ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੇ ਮਨ ਦਾ ਉਚਿਤ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੀ ਬੁਲਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਇੱਕ ਅਪਵਾਦ ਹੈ ਜਦਕਿ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨਿਯਮ ਹੈ।"

xxx xxx

ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਦੋਵੇਂ ਇਲਾਜ਼ ਅਤੇ ਸੁਧਾਰਾਤਮਕ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਦਬਾਅ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਉਪਚਾਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਨ ਲਈ ਹਨ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਅਵਮਾਨਨਾ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੇ ਲਈ ਵੀ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦਾ ਅੰਸ਼ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਜੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬੇਅਦਬੀ ਨਾਲ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਨਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਕਮਜ਼ੋਰ ਪੈ ਜਾਵੇਗਾ। ਕੁਝ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਬਿਨਾਂ ਦਬਾਅ ਦੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਰਕਮ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨੂੰ ਅਵਮਾਨਨਾ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਅਵਮਾਨਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੀ ਕਮਾਈ ਨੂੰ ਜੋੜ ਕੇ ਅਸਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਹੋਣ ਲਈ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਦੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣਾ, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਹਸਤਾਂਤਰਣ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨੂੰ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਮਾਲਕ-ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਝਗੜੇ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਹੈ। ਅਵਮਾਨਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਦਾਲਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਗਰਿਮਾ ਨੂੰ ਬਣਾਏ ਰੱਖਣ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਬਲ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਵਮਾਨਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਖਰਚੇ, ਉਦਾਹਰਣਿਕ ਜਾਂ ਅਨਿਯਮਿਤ, ਦੇ ਬੋਝ ਨਾਲ ਲੋਡ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

36. ਇਹ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਅਪਮਾਨ ਯੋਗਤਾ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਗੰਭੀਰ ਹੈ ਕੈਦ, ਅਦਾਲਤ ਦਖਲ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇਗੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧੀ ਦੀ ਦੋਸ਼ੀਤਾ ਦੇ ਨਾਲ। ਦ ਜਿਸ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਉਹ ਇੱਕ ਪਦਾਰਥਕ ਕਾਰਕ ਹੈ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦਿੱਤੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਕਿਹੜੀ ਸਜ਼ਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗੀ।

xxx

xxx

42. ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅਵਹੇਲਨਾ ਇੱਕ ਖਾਸ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਅਤੇ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਵਰਤਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਰੋਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਜਨਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹਿਲਾਉਣ ਦਾ ਖਤਰਾ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤਦ ਵੀ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਮਹਾਨਤਾ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਗਰਿਮਾ ਨੂੰ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅਵਹੇਲਨਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਮਹਾਨਤਾ ਅਤੇ ਗਰਿਮਾ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਅਸਾਧਾਰਣ ਕਿਸਮ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ ਜੋ "ਜਿਊਰੀ, ਜੱਜ ਅਤੇ ਜੱਲਾਦ" ਨੂੰ ਮਿਲਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਦਾਲਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਵਾਦਿਤ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਦਾਵੇ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜੱਜ ਦੀ ਗਰਿਮਾ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਬਲਕਿ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਮੁੱਚੀ ਭਾਈਚਾਰਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਨਾ ਪਾਇਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਣਉਚਿਤ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਅਵਹੇਲਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਚਕਾਰ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਪਾਰਟੀ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ। ਇਹ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਵਿੱਚ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਮਹਾਨਤਾ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਗਰਿਮਾ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਸੰਖੇਪ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਜੋ ਜਨਤਾ ਦੇ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਪੂਰਣਤਾ ਅਤੇ ਤਟਸਥਤਾ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਹਿਲਾ ਸਕੇ।

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

48. ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਅਵਮਾਨਨਾ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ, "ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਨਾਫਰਮਾਨੀ" ਇੱਕ ਅਨਿਵਾਰਿਆ ਸ਼ਰਤ ਹੈ। ਕੀ ਅਵਮਾਨਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਤੇ ਇਰਾਦਤਨ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਕੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਮੁੱਖ ਮੁੱਦੇ

49 ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚਾਰ ਸਵਾਲਾਂ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ: ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਨਾਫਰਮਾਨੀ ਕੀ ਹੈ?

(i) ਕੀ ਇੱਕ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਭਰੋਸੇ ਦੀ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਆਪਣੇ ਮੁਵੱਕਿਲ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਵਕੀਲ/ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਵਚਨ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ "ਸਿਵਲ ਕੰਟੈਂਪਟ" ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਐਕਟ 1971 ਦੀ ਧਾਰਾ 2(ਬੀ)?

(ii) ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿਚ ਅੰਤਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਲਿਸ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ। ਉੱਦਮ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਐਕਟ 1971 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕ ਵਾਅਦਾ ਬੰਦੋਬਸਤ ਜਾਂ ਹੋਰ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਐਕਟ ਨੇ ਕਿਹਾ. ਕੀ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅੰਡਰਟੇਕਿੰਗ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ?

(iii) ਕੀ ਮਾਣਹਾਨੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕੋਈ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਗੈਰ ਹੈ ਜਾਂ ਬੇਕਾਰ ਹੈ? ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਸੂਟ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਪੇਂਡੇਂਟ ਲਾਈਟ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਫਿਰ ਵੀ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਅਜਿਹੇ ਤਬਾਦਲਿਆਂ ਨੂੰ ਮਾਣਹਾਨੀ ਵਿੱਚ ਦੇਖ ਰਹੀ ਹੈ ਕਾਰਵਾਈ, ਕੀ ਅਦਾਲਤ ਅਜਿਹੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਅਯੋਗ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ?

(iv) ਕੀ ਕਿਸੇ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਲਾਭਪਾਤਰੀਆਂ ਕੋਲ ਹਨ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਮਾਣਹਾਨੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸੁਣੇ ਜਾਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿ ਉਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਾਂ ਉਚਿਤ ਪਾਰਟੀਆਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸਹੀ ਹਨ ਸੂਟ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਖਰੀਦਦਾਰ ਬਿਨਾਂ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਮੁੱਲ ਲਈ?

(v) ਕੀ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮੁਆਫੀ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ ਕੀ ਇਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਹਟਣਾ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਚਾਲ ਹੈ?

50. ਸਿਵਲ ਅਵਮਾਨਨਾ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਅਵਮਾਨਨਾ ਐਕਟ, 1971 ਦੀ ਧਾਰਾ 2(ਬੀ) ਵੱਲ ਸੰਦਰਭ ਕਰਨਾ ਚਾਹਾਂਗੇ, ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ—

"2. ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ.—ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ, ਜੇ ਸੰਦਰਭ ਹੋਰ ਨਾ ਮੰਗਦਾ ਹੋਵੇ,—

xxx

xxx

(ਬੀ) "ਸਿਵਲ ਅਵਮਾਨਨਾ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਕਿਸੇ ਵੀ ਫੈਸਲੇ, ਹੁਕਮਨਾਮੇ, ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼, ਆਦੇਸ਼, ਲਿਖਤ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਹੋਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਨਾ ਮੰਨਣਾ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਦੀ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ;"

51. ਬਲੈਕ ਦੀ ਲਾਅ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ, ਛੇਵੀਂ ਐਡੀਸ਼ਨ, ਪੰਨਾ 1599 'ਤੇ, "ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ" ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ:

"ਇੱਛਾ ਦੀ ਸਚੇਤ ਗਤੀ ਤੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲਾ; ਸਵੈਚਾਨੁਕੂਲ; ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ; ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ। ਉਹ ਨਤੀਜਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ; ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ; ਇਰਾਦਤਾਂ; ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਨ; ਨਾ ਕਿ ਅਣਜਾਣ ਜਾਂ ਅਣਇਚਛਾਨੁਕੂਲ।

ਪੂਰਵ-ਚਿੰਤਿਤ; ਦੁਰਭਾਵਨਾਪੂਰਨ; ਬੁਰੀ ਮਨਸ਼ਾ ਜਾਂ ਮਕਸਦ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਾਂ ਕੁਦਰਤੀ ਪਰਿਣਾਮਾਂ ਨਾਲ ਉਦਾਸੀਨਤਾ ਨਾਲ; ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ; ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਇਜ਼ ਕਾਰਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ।

ਇੱਕ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਚੁੱਕਰ ਨੂੰ "ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ" ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੇ ਇਹ ਸਵੈਚਾਨੁਕੂਲ ਅਤੇ ਇਰਾਦਤਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਮਨਾਹੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਇਰਾਦਾ ਨਾਲ, ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਇਰਾਦਾ ਨਾਲ; ਭਾਵ, ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਨਾ ਮੰਨਣ ਜਾਂ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਬੁਰੇ ਮਕਸਦ ਨਾਲ। ਇਹ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਤਲਬਾਂ ਵਾਲਾ ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਜਿਸਦੀ ਉਸਦੇ ਸੰਦਰਭ ਦੁਆਰਾ ਅਕਸਰ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਿਵਲ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਬਦ (ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ) ਅਕਸਰ ਇੱਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਰਾਦਤਾਂ, ਜਾਂ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ, ਜਾਂ ਸਵੈਚਾਨੁਕੂਲ ਹੈ, ਅਣਜਾਣ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਇਸਨੂੰ ਇੱਕ ਆਪਰਾਧਿਕ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਬੁਰੇ ਮਕਸਦ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ; ਬਿਨਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਬਹਾਨੇ; ਜ਼ਿੱਦੀ, ਹਠੀ, ਖਿਲਾਫ਼ਵਰਤੀ।"

52. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਿਆਜ਼ ਮੁਹੰਮਦ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ (1994) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 332 ਵਿੱਚ, "ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਨਾ ਮੰਨਣਾ" ਸ਼ਬਦ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਿਆਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ—

"9. ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਐਕਟ, 1971 ਦੀ ਧਾਰਾ 2(ਬੀ) (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਨੂੰ 'ਐਕਟ' ਵਜੋਂ) ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ "ਸਿਵਲ ਕੰਟੈਂਪਟ" ਦਾ ਮਤਲਬ "ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਣਆਗਿਆਕਾਰੀ ਕਰਨਾ। ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਫੈਸਲਾ, ਫ਼ਰਮਾਨ, ਨਿਰਦੇਸ਼, ਆਦੇਸ਼, ਰਿੱਟ ਜਾਂ ਹੋਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ..."। ਜਿੱਥੇ ਅਪਮਾਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਜਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਹੁਕਮ ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਇੱਕ ਦੀਵਾਨੀ ਅਪਮਾਨ ਹੈ। ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਹੈ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਥਿਤ ਵਿਰੋਧੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਸਹੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨਾਲ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਦਿਸ਼ਾ ਤੋਂ. ਪਰ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੈ ਦੀਵਾਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਾਂਗ। ਪਾਰਟੀ ਜਿਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਲਾਭ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ. ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਕੀ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਥਿਤ ਵਿਰੋਧੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਅਮਲ ਕੀਤਾ, ਸਭ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤ। ਇਸ ਲਈ ਫਰੇਮਰਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸਿਵਲ ਕੰਟੈਂਪਟ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿਸੇ ਨਿਰਣੇ, ਫ਼ਰਮਾਨ, ਨਿਰਦੇਸ਼, ਆਦੇਸ਼, ਰਿੱਟ ਜਾਂ ਹੋਰ ਦੀ ਅਣਆਗਿਆਕਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਰੋਧੀ ਨੂੰ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਰਣੇ, ਫ਼ਰਮਾਨ, ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਰਿੱਟ ਦੀ ਅਣਆਗਿਆਕਾਰੀ ਪਰ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਇਹ ਵੀ ਤਸੱਲੀ ਹੋਵੇ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਅਣਆਗਿਆਕਾਰੀ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਤੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਦ ਦੀਵਾਨੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ-ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਚਿੰਤਤ ਅਤੇ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕਿਸੇ ਨਿਰਣੇ ਦੀ ਅਣਆਗਿਆਕਾਰੀ, ਜਾਂ ਫ਼ਰਮਾਨ, ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਸੀ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਅਦਾਲਤ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਜੋ ਵੀ ਇਸਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਬੁਲਾਇਆ ਹੈ ਉਸ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਲਈ ਮਾਣਹਾਨੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਇਸ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਅਵੱਗਿਆ, ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਖੋਜ ਦਰਜ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਅਣਆਗਿਆਕਾਰੀ ਸੀ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਤੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ. ਜੇ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਕੇਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਤੋਂ, ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ, ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਅਣਆਗਿਆਕਾਰੀ ਹੋਈ ਹੈ ਪਰ ਅਜਿਹੀ ਅਣਆਗਿਆਕਾਰੀ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ ਕੁਝ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਇਹ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਥਿਤ ਵਿਰੋਧੀ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

53. ਅਸ਼ੋਕ ਪੇਪਰ ਕਾਮਗਾਰ ਯੂਨੀਅਨ ਬਨਾਮ ਧਰਮ ਗੋਧਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ (2003) 11 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(ਬੀ) ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ 'ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਵਜਣਾ' ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਚੂਕ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਤੇ ਇਰਾਦਤਨ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੰਸ਼ਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੀ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੰਸ਼ਾ ਹੋਵੇ। ਜਾਣਬੁੱਝ ਕਰਨਾ ਮਤਲਬ ਬੁਰੀ ਮੰਸ਼ਾ ਅਤੇ ਖਰਾਬ ਮਕਸਦ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ। ਇਹ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਜਿਸ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਂ ਆਂਸ਼ਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਤੀਜੇ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਚੂਕ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇ।

54. ਰਾਮ ਕਿਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਤਰੁਣ ਬਜਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ (2014) 16 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 204, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ:--

"12. ਇਸ ਲਈ, ਕਿਸੇ ਅਵਮਾਨਨਾਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ, ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਹੁਕਮ ਦੀ ਅਵਜਣਾ 'ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ' ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। 'ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ' ਸ਼ਬਦ ਇੱਕ ਮਾਨਸਿਕ ਤੱਤ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ/ਅਵਮਾਨਨਾਕਾਰੀ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਝਾਤ ਪਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੁਆਰਾ ਮਾਪਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਦੇ ਮਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ। 'ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ' ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਇਰਾਦਤਨ, ਸਚੇਤ, ਗਣਨਾਤਮਕ ਅਤੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਪੂਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਾਲ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਾਲ। ਇਹ ਇਤਫਾਕੀ, ਹਾਦਸਾਤੀ, ਬੋਨਾ ਫਾਈਡ ਜਾਂ ਅਣਜਾਣ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਕੀਤੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਅਣਇੱਛੁਕ ਜਾਂ ਲਾਪਰਵਾਹ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ 'ਬੁਰੇ ਮਕਸਦ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਬਹਾਨੇ ਜਾਂ ਜਿੱਦੀ, ਹਠੀ ਜਾਂ ਵਿਕ੍ਰਿਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ' ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਲਾਪਰਵਾਹੀ, ਬੇਸੋਚੀ, ਬੇਪਰਵਾਹੀ ਜਾਂ ਅਣਜਾਣ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਜਾਂ ਅਣਇੱਛੁਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ। ਕਿਸੇ ਦੀ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹੀ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਉਸ ਦੇ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਬੁਰੇ ਮਕਸਦ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਕਿਸੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਅਵਜਣਾ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਅਵਜਣਾ ਕੁਝ ਮਜਬੂਰੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਅਵਮਾਨਨਾਕਾਰੀ ਲਈ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਅਵਮਾਨਨਾਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। 'ਕਮਿਟਲ ਜਾਂ ਸੀਕ੍ਵੈਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਤਬ ਤੱਕ ਆਰਡਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦ ਤੱਕ ਕਿ ਅਵਮਾਨਨਾ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਡਿਗਰੀ ਜਾਂ ਮਿਸਕੰਡਕਟ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਹੋਵੇ।" (ਵੇਖੋ ਪੀ. ਸੁੰਦਰਮ ਪਿੱਲੈ ਬਨਾਮ ਵੀ.ਆਰ. ਪਟਾਬਿਰਾਮਨ [ਪੀ. ਸੁੰਦਰਮ ਪਿੱਲੈ ਬਨਾਮ ਵੀ.ਆਰ. ਪਟਾਬਿਰਾਮਨ, (1985) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 591], ਰਾਜਕਪਾਲੀ ਸਾਹੇ ਰਾਮ ਗੋਪਾਲ ਰਾਓ ਬਨਾਮ ਨਰੰਗੀ ਗੋਵਿੰਦਾ ਸਹਾਰਾਓ [ਰਾਜਕਪਾਲੀ ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਗੋਪਾਲ ਰਾਓ ਬਨਾਮ ਨਰੰਗੀ ਗੋਵਿੰਦਾ ਸਹਾਰਾਓ, (1989) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 255 ; ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1989 ਐਸ.ਸੀ. 2185], ਨਿਆਜ਼ ਮੁਹੰਮਦ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ [ਨਿਆਜ਼ ਮੁਹੰਮਦ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ, (1988) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 752].

55. ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ—

"11. ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਵਮਾਨਨਾ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਨਾਫਰਮਾਨੀ/ਅਵੱਜ੍ਹੇ ਵਿਵਹਾਰ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਮਹਾਨਤਾ ਨੂੰ ਰੁਕਾਵਟ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਇੱਕ ਸਧਾਰਣ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਇਹ ਵੱਡੀ ਗਾਰੰਟੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰਹਿਣਗੇ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਸਮਾਜ ਦਾ ਸਾਰਾ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਢਾਂਚਾ ਢਹਿ ਜਾਵੇਗਾ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਅਵਮਾਨਨਾ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਹਥਿਆਰ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸ਼ੱਕ, ਸਾਵਧਾਨੀ ਅਤੇ ਜਦ ਤੱਕ ਕਿ ਉਚਿਤ ਸੰਦੇਹ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਾ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਇਹ ਨਾ ਤਾਂ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਵਾਜਬ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ। ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਅਰਧ-ਅਪਰਾਧਿਕ ਸੁਭਾਵ ਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਬੂਤ ਦਾ ਮਾਨਕ ਸਾਰੇ ਉਚਿਤ ਸੰਦੇਹ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੈ। ਅਵਮਾਨਨਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ

ਕਰਦਿਆਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਉੱਤੇ ਸਜ਼ਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਬਜਾਏ ਕੇਵਲ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੇ ਬਹੁਤ ਜੋਖਮ ਭਰਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਵੀਡੀਓ ਵੀ.ਜੀ. ਨਿਗਮ ਬਨਾਮ ਕੇਦਾਰ ਨਾਥ ਗੁਪਤਾ [ਵੀ.ਜੀ. ਨਿਗਮ ਬਨਾਮ ਕੇਦਾਰ ਨਾਥ ਗੁਪਤਾ, (1992) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 697 : 1993 ਸੁਪ (2) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 693] ; 923 ਏ.ਆਰ.ਸੀ. 400], ਛੋਟੂ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਉਰਵਸ਼ੀ ਗੁਲਾਟੀ [ਛੋਟੂ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਉਰਵਸ਼ੀ ਗੁਲਾਟੀ, (2001) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 530 : 2001 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਐਲ&ਐਸ) 1196], ਅਨਿਲ ਰਤਨ ਸਰਕਾਰ ਬਨਾਮ ਹੀਰਾਓਕ ਘੋਸ਼ [ਅਨਿਲ ਰਤਨ ਸਰਕਾਰ ਬਨਾਮ ਹੀਰਾਓਕ ਘੋਸ਼, (2002) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 21], ਬੈਂਕ ਆਫ ਬੜੌਦਾ ਬਨਾਮ ਸਦਰੁਦੀਨ ਹਸਨ ਦਾਇਆ [ਬੈਂਕ ਆਫ ਬੜੌਦਾ ਬਨਾਮ ਸਦਰੁਦੀਨ ਹਸਨ ਦਾਇਆ, (2004) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 360], ਸਾਹਦੇਓ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਯੂ.ਪੀ. [ਸਾਹਦੇਓ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਯੂ.ਪੀ., (2010) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 705 : (2010) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਕ੍ਰਿ) 451] ਅਤੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਫਰਟੀਲਾਈਜ਼ਰਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਟੁੰਕੇ ਅਲਾਂਕੁਸ [ਨੈਸ਼ਨਲ ਫਰਟੀਲਾਈਜ਼ਰਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਟੁੰਕੇ ਅਲਾਂਕੁਸ, (2013) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 600 : (2013) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਸਿਵ) 481 : (2014) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਸਿਵ) 172].

56. " ਇਸ ਲਈ, ਸ਼ਬਦ ਜਾਂ ਇਜ਼ਹਾਰ "ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਛੱਡਣਾ ਜੋ ਸੁਚੇਤਨਤਾ ਨਾਲ ਜਾਂ ਇਰਾਦਤਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਮਨਾਹੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਕਰਨ ਦੇ ਖਾਸ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੀ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਖਾਸ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਭਾਵ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਨਾਮੰਜ਼ੂਰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਖਰਾਬ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ। ਇਹ ਇੱਕ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਬੁਰੀ ਮਨਸ਼ਾ ਜਾਂ ਖਰਾਬ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ।

"ਕਾਰਜ ਕਰਨਾ" ਦੀ ਮਿਆਦ

57. ਬਲੈਕ ਦੀ ਲਾਅ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ, ਪੰਜਵੀਂ ਐਡੀਸ਼ਨ "ਕਾਰਜ ਕਰਨਾ" ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ:

"ਇੱਕ ਵਾਅਦਾ, ਵਚਨ, ਜਾਂ ਸ਼ਰਤ। ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਦੂਜੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਾਂਟਰੈਕਟ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਵਚਨ, ਜੋ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਆਪਸੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇ। ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਵਕੀਲ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕ ਖਾਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਵਾਅਦਾ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀ ਤੋਂ ਕੁਝ ਰਿਆਇਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸ਼ਰਤ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਾਅਦਾ ਜਾਂ ਸੁਰੱਖਿਆ।"

58. ਐਮ. ਡਬਲਿਊ. ਹੋਮ ਆਫਿਸ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ (1992) ਕਿਊ.ਬੀ. 270 : (1992) 2 ਡਬਲਿਊ.ਐਲ.ਆਰ. 73 : (1992) 4 ਆਲ ਈ.ਆਰ. 97, "ਕਾਰਜ ਕਰਨਾ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ:

"ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ, ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਵਕੀਲ ਦੇ ਵਕੀਲ ਉਸਦੀ ਤਰਫੋਂ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਕਰਨ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਦ੍ਰਿੜ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਿਵਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਕਾਰਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਹ ਪਾਰਟੀ ਬੰਧਨਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਗਲਤ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

59. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਰਾ ਵਿਵਾਦ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦੇ ਇਰਦ-ਗਿਰਦ ਘੁੰਮਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਬਿਆਨ ਆਪਣੇ ਮੁਕਲੀਆਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇੱਕ ਕਾਰਜ ਸੀ ਅਤੇ ਜੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਕੀ ਅਜਿਹਾ ਕਾਰਜ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਦੋ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਝਾਤ ਮਾਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਾਂ; ਇੱਕ ਬੰਬਈ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਕੋਲਕਾਤਾ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਬੰਬਈ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਬਜਰੰਗਲਾਲ ਗੰਗਾਧਰ ਖੇਮਕਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕਪੂਰਚੰਦ ਲਿਮਿਟੇਡ ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1950 ਬੌਮ 336, ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰੈਕਟਿਸ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਗਿਆ ਜਿੱਥੇ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਉਲਲੇਖ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਜੀਦਗੀ ਨਾਲ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਕਿ "ਕਾਰਜ ਕਰਨਾ" ਸ਼ਬਦ ਲੰਬੇ ਅਭਿਆਸ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਤਕਨੀਕੀ ਅਰਥ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ

ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਐਮ.ਸੀ. ਚਾਗਲਾ, ਸੀ.ਜੇ., ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਨਾਲ ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ:

"…. ਇਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਕਿਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾ ਰਹੀਆਂ ਸਨ, ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਦੂਜੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ; ਜਾਂ ਉੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਕਹਿਣ ਲਈ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਗੱਲ ਹੀ ਉਠਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਜ਼ਹਾਰ ਅਸਪਸ਼ਟ ਹੈ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਅਵਮਾਨਨਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਦਾਲਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਕਿ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਦਾਲਤ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧੇਗੀ। ਪਰ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, 'ਵਚਨਬੱਧ' ਸ਼ਬਦ ਨੇ ਲੰਬੇ ਅਭਿਆਸ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਤਕਨੀਕੀ ਅਰਥ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਰੇ ਹੁਕਮਾਂ ਅਤੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਵੀ 'ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਵਚਨਬੱਧ ਹੁੰਦੀ ਹੈ' ਸ਼ਬਦ ਵਰਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਇਸਦਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਹ ਅਰਥ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਨੇ ਸਾਨੂੰ 'ਸੇਟਨ ਆਨ ਡਿਕ੍ਰੀਜ਼ ਅਤੇ ਆਰਡਰਜ਼' ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਫਾਰਮਾਂ ਅਤੇ ਆਰਡਰਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਫਾਰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ ਹਮੇਸ਼ਾ 'ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਵਚਨਬੱਧ ਹੁੰਦੀ ਹੈ' ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਦੇ ਵੀ 'ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵਚਨਬੱਧ ਹੁੰਦੀ ਹੈ' ਨਹੀਂ। ਇਸ ਲਈ, ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਜਦੋਂ 'ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਵਚਨਬੱਧ ਹੁੰਦੀ ਹੈ' ਸ਼ਬਦ ਫੈਸਲਿਆਂ ਜਾਂ ਆਰਡਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਉਸੇ ਤਕਨੀਕੀ ਅਰਥ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਹੋਰ ਵੀ, ਭਗਵਤੀ ਜੀ. ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ — ਇੱਕ ਰਾਏ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੈਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ — ਕਿ ਮੂਲ ਪਾਸੇ 'ਤੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਇਹ ਪ੍ਰਥਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ, ਜਦੋਂ ਵੀ ਕੌਂਸਲ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਕਦੇ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ 'ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਪਰ ਸਿਰਫ ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਮੁਕਲੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਵਚਨਬੱਧ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਨੂੰ ਸਮਝੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਮਿਟਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ...."

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

60.ਵਿਰੋਧੀ ਵਿਚਾਰ ਨਿਸ਼ਾ ਕਾਂਤੋ ਰਾਯ ਚੌਧਰੀ ਬਨਾਮ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਸਰੋਜ ਬਸ਼ੀਨੀ ਗੋਹੋ ਵਿੱਚ ਕੋਲਕਾਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੈਰਿਸ, ਸੀ.ਜੇ. ਵੱਲੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ AIR 1948 Cal 294 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਸੀ ਕਿ 'ਵਚਨਬੱਧ' ਸ਼ਬਦ ਨੇ ਇੱਕ ਤਕਨੀਕੀ ਅਰਥ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਉਸ ਨੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਉਹ ਇਸ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਦਾ ਕਿ 'ਵਚਨਬੱਧ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਇਕੋ ਇੱਕ ਤਰੀਕਾ

ਉਪਕ੍ਰਮ' ਨੂੰ ਇਸਦਾ ਸਾਦਾ ਕੁਦਰਤੀ ਅਰਥ ਦੇਣਾ ਸੀ। ਕੋਲਕਾਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਤਿੰਨ ਫੈਸਲੇ, ਜੋ ਸਾਰੇ ਇਕੱਲੇ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਸਨ, ਨੇ ਬੇਸ਼ੱਕ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਕਿ ਇੱਕ 'ਉਪਕ੍ਰਮ' ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ "ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਉਪਕ੍ਰਮ"। ਕੋਲਕਾਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਛਾਇਆ ਦੇਬੀ ਬਨਾਮ ਲਾਹੋਰੀਰਾਮ ਪ੍ਰਸ਼ਾਰ, (1962-63) 67 ਸੀਡਬਲਿਊਐਨ 819 ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਦੋ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਿਆਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਉਪਕ੍ਰਮ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਉਪਕ੍ਰਮ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਉਪਕ੍ਰਮ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਹੋਇਆ ਸਮਝਿਆ। ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਸਿਰਫ ਇਹ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀ "ਇਹ ਉਪਕ੍ਰਮ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਛੱਡ ਦੇਵੇਗਾ"।

ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਾਮਾ ਨਾਰੰਗ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿਚ ਕੰਟੈਂਪਟ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕੋਰਟਸ ਐਕਟ, 1952, ਨੇ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹਨ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਲਈ ਐਕਟ 1971 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਵਿਵਾਦ ਹੋਇਆ ਸੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਵਿਚਾਰ। ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਨਿਸ਼ਾ ਕਾਂਟੋ ਵਿੱਚ ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਗਏ ਵਿਰੋਧੀ ਵਿਚਾਰ ਰਾਏ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਬਜਰੰਗਲਾਲ ਗੰਗਾਧਰ ਵਿੱਚ ਬੰਬੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਖੇਮਕਾ (ਸੁਪਰ)। ਸਾਬਕਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਫ਼ਰਮਾਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਸੀ, ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਨਾਲੋਂ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ। ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਹੁਕਮ ਦਾ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੋਈ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਇਕ ਸਮਝੌਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨਾਲੋਂ ਕੋਈ ਵੱਡੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਬੰਬੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਬਜਰੰਗਲਾਲ ਗੰਗਾਧਰ ਖੇਮਕਾ ਵਿਚ (ਸੁਪਰਾ) ਨੇ

ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਅੰਤਰ ਖਿੱਚਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪਮਾਨ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਦੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਡਿਫਾਲਟ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉੱਦਮ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਚੱਲੀ ਆ ਰਹੀ ਪ੍ਰਥਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸਮੀਕਰਨ "ਅੰਡਰਟੇਕਿੰਗ" ਇੱਕ ਤਕਨੀਕੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਆਇਆ ਸੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਰਥ ਅਤੇ ਸਮਝ. ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਮੀਕਰਨ "ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਪਾਰਟੀ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਦੀ ਹੈ" ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵਕੀਲ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਤਰਫ਼ੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਗਾਹਕ ਦੇ. ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਹਲਚਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਰੱਖਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਅਦਾਲਤ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕਰਦੀ ਹੈ ਸਮਝੌਤਾ ਸਹਿਮਤੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ, ਇਹ ਦਰਸਾਏਗਾ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਅਸ਼ੁੱਧਤਾ ਪਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਵਿਚ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਸਹਿਮਤ ਹੈ ਬਜਰੰਗਲਾਲ ਗੰਗਾਧਰ ਖੇਮਕਾ (ਸੁਪਰਾ) ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨਿਸ਼ਾ ਕਾਂਤੋ ਰਾਏ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਨਿਆਲ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਜੋ ਕਿ ਸ ਐਕਟ 1971 ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਐਕਟ 1971 ਦੀ ਧਾਰਾ 2(ਬੀ) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਰਾਮਾ ਨਾਰੰਗ ਦੀ ਇਹ ਅਦਾਲਤ (ਸੁਪਰਾ) ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਸੀ:-“18. ਐਕਟ ਨੂੰ ਵਿਧੀਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੈਂਡਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਲਈ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਤ ਆਧਾਰ ਤਿਆਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਪਮਾਨ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ. ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਮਾਣਹਾਨੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(ਬੀ), 1971 ਸਿਵਲ ਕੰਟੈਂਪਟ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ "ਕਿਸੇ ਦੀ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਣਆਗਿਆਕਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ, ਫ਼ਰਮਾਨ, ਨਿਰਦੇਸ਼, ਆਦੇਸ਼, ਰਿੱਟ ਜਾਂ ਹੋਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਉਲੰਘਣਾ”। (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ) ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਕੇਸਾਂ ਦੀਆਂ ਦੋ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, (1) ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਣਆਗਿਆਕਾਰੀ, ਅਤੇ (2) ਇੱਕ ਦੀ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਉਲੰਘਣਾ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਸ਼ਬਦ "ਕੋਈ" ਹੋਰ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਭੇਦ ਨਹੀਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਖਿੱਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਆਰਡਰ ਸਹਿਮਤੀ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਹੈ ਦੂਜਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਉਣ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਰੰਗ ਲੈਣਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਦੂਜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ. ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖਰਾ ਕਰਨਾ ਸੀ ਦੋਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅਤੇ ਘਿਣਾਉਣੇ ਵਿਵਹਾਰ ਦੀਆਂ ਵੱਖਰੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਦਿਲਚਸਪ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਸਹਿਮਤੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਕੇ ਖਾਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦਾ ਫ਼ਰਮਾਨ ਅਪਮਾਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੁਆਰਾ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਹੈ (ਦੇਖੋ ਸੀ. ਐਚ. ਗਾਈਲਸ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਮੌਰਿਸ [(1972) 1 ਸਾਰਾ ER 960 : [1972] 1 WLR 307 (Ch D)])”।

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

62. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(ਬੀ), ਜੋ ਸਿਵਲ ਅਵਮਾਨਨਾ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਦੋ ਵੱਖਰੇ ਭਾਗਾਂ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, (i) ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਰਣਾ, ਹੁਕਮਨਾਮੇ, ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼, ਆਦੇਸ਼, ਲਿਖਤ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਹੋਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਨਾ ਮੰਨਣਾ ਜਾਂ (ii) ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਦੀ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਉਲੰਘਣਾ। ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ "ਕੋਈ ਵੀ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਿਆਪਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਜਾਂ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅੰਤਰ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦਾ। ਪਹਿਲਾ ਭਾਗ ਜਾਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵੱਖਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਦੂਜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਜਾਂ ਰੰਗ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਕਰੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨੂੰ ਸਮਝੌਤਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੁਆਰਾ ਅਵਮਾਨਨਾ ਕਾਰਵਾਈ ਦੁਆਰਾ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਭਾਗ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਰਾਮਾ ਨਾਰੰਗ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਕ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਦੇਣਾ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਉੱਠਦਾ, ਪਰ ਪਾਰਟੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਯਾ ਤਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਰੋਕ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕਰਵਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪਹਿਲੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਨਾਫਰਮਾਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਵਮਾਨਨਾ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਬਰਕਰਾਰ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। [ਦੇਖੋ: ਸੁਮਨ ਚੱਢਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕੇਂਦਰੀ ਬੈਂਕ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਦੀ 2018 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ ਆਨਲਾਈਨ ਦਿੱਲੀ 11536 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ]

63. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੁਮਨ ਚੱਢਾ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ, ਜੇਕਰ ਉਚਿਤ ਸੰਦੇਹ ਹੈ ਤਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਲਈ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਤਰਕਸੰਗਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਅਰਧ-ਅਪਰਾਧਿਕ ਸੁਭਾਵ ਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਬੂਤ ਦਾ ਮਾਨਕ ਸਾਰੇ ਉਚਿਤ ਸੰਦੇਹ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੋ ਵਿਆਖਿਆ ਸੰਭਵ ਹਨ ਅਤੇ ਜੇ ਕਾਰਵਾਈ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਵਮਾਨਨਾ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਵਮਾਨਨਾ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ "ਸਬੂਤ ਦਾ ਮਾਨਕ" ਅਤੇ "ਸਬੂਤ ਦੀ ਵਿਧੀ" ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਹੈ। ਅਵਮਾਨਨਾ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਨ ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਕਿ ਸਖਤ ਸਬੂਤ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ, 1973 ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਵਮਾਨਨਾ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪੂਰਣ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

64 ਦਿੱਲੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸੁਮਨ ਚੱਢਾ (ਸੁਪਰਾ) ਜਿਸ ਨੂੰ ਉੱਪਰ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਮਨ ਚੱਢਾ ਬਨਾਮ ਸੈਂਟਰਲ ਬੈਂਕ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ AIR 2021 SC 3709 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 25 ਅਤੇ 26 ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਪੈਰਾ 25 ਅਤੇ 26 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ:

"25. ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਤੀਜ਼ਾ ਨੂੰ ਉਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ (i) ਪ੍ਰਤੀਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਜੋ ਲਾਭ ਮਿਲਿਆ; ਅਤੇ (ii) ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਜੋ ਨੁਕਸਾਨ/ਚੋਟ ਪਹੁੰਚੀ। ਇਹ ਵੀ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਿ ਕੀ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਅਵਮਾਨਨਾ ਦੀ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਅਧੀਨਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਇਰਾਦਤਨ ਸੁਭਾਵ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਵੇਖਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਬਾਅਦ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਵਮਾਨਨਾ ਦੀ ਵਧੇਰੇ ਅੰਗਵਾਈ ਹੈ, ਪਰ ਅਵਮਾਨਨਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਦਾ ਸਿਰਫ ਬਾਅਦ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਨਿਰਧਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

36 ਪਰ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਨਾਲ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਹਿਲੂ ਉੱਤੇ ਰੌਸ਼ਨੀ ਪੈ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਸਿਰਫ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧਤਾ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਅਸਮਰੱਥਤਾ ਸੀ ਜਾਂ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦੇਣ ਦੇ ਵੱਡੇ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ।"

65. ਰੀਤਾ ਮਾਰਕੰਡੇ ਬਨਾਮ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਰੋੜਾ(1996) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 14 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਕੋਈ ਉੱਤਰਜਾਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਪਰ ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਉਸ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਉੱਤੇ ਅਮਲ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਝੂਠੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਪਾਰਟੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅਵਮਾਨਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ--

"12. ਕਾਨੂੰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਪਾਰਟੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਉੱਤਰਜਾਵੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਚਲੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਅਧੀਨ ਕੱਢਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਉਲੰਘਣ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਸਿਵਲ ਅਵਮਾਨਨਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ ਪਰ ਚੂੰਕਿ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਵਾਬੀ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਈ ਉੱਤਰਜਾਵੀ ਫਾਇਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਉਲੰਘਣ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਉੱਠਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰਿਤ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਉੱਤਰਜਾਵੀ ਨਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਇਕ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਅਵਮਾਨਨਾ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਉੱਤੇ ਅਮਲ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਝੂਠੀ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਜਵਾਬੀ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 5-10-1995 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਾਂ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ, ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅਵਮਾਨਨਾ

ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਉੱਤਰਜਾਵੀ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਜੇਕਰ ਪਾਇਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਨਿਯਤਵ ਝੂਠੀ ਸੀ ਅਤੇ ਜਵਾਬੀ ਨੇ ਇਸ ਉੱਤੇ ਅਮਲ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ..." ਬਲਵੰਤਭਾਈ ਸੋਮਾਭਾਈ ਭੰਡਾਰੀ ਬਨਾਮ ਹੀਰਾਲਾਲ ਸੋਮਾਭਾਈ ਕੰਟਰੈਕਟਰ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਦੁਆਰਾ ਐਲ.ਆਰ.ਐਸ. & ਓਰਸ।

66. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜੇ ਅਸੀਂ ਮਾਨ ਲਈਏ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮੁਵੱਕਿਲਾਂ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕੋਈ "ਵਚਨਬੱਧਤਾ" ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ, ਤਾਂ ਵੀ ਰੀਤਾ ਮਾਰਕੇਂਡੇ (ਉੱਪਰ) ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦਾ ਮਹੱਤਵ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਪੂਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਮਾਮਲੇ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਅਤੇ ਵਿਸਥਾਰਤ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਉਸ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ।

67. ਗੋਵਿੰਦ ਕੌਰ ਬਨਾਮ ਹਰਦੇਵ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ 1982 (1) ਆਰ.ਸੀ.ਆਰ 323 (13) ਵਿੱਚ, ਰਾਜਸਥਾਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜਨ ਬੈਂਚ ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਉੱਠਿਆ ਕਿ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅਵਹੇਲਨਾ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। 13 ਮਾਰਚ, 1980 ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਲਈ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਦੁਕਾਨ ਨੰਬਰ 6 ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਾਂ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਦਿਨ ਤੋਂ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਤ ਤੱਕ ਦੁਕਾਨ ਨੰਬਰ 6 ਦਾ ਖਾਲੀ ਕਬਜ਼ਾ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਦੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ:—

"...ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਹ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤੇ ਦੁਆਰਾ ਦੁਕਾਨ ਨੰਬਰ 6 ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਇੱਕ ਵਾਅਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਪਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕੁਝ ਖਾਸ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਰੋਕ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰੋਕ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲੰਬਿਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਚਨਬੱਧਤਾ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਅਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਰੋਕ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਬਲ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਅਵਹੇਲਨਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। 'ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਚਨਬੱਧਤਾ' ਨੂੰ ਸਹਿਮਤੀ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਮਝੌਤਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨਾਲ ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇੱਕ ਸਹਿਮਤੀ ਆਦੇਸ਼ ਸਿਰਫ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਦਾ ਸਮਝੌਤਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਆਦੇਸ਼ ਜੋੜ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਸਹਿਮਤੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਜਖਮੀ ਪਾਰਟੀ ਅਵਹੇਲਨਾ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ; ਉਸ ਦਾ ਇਲਾਜ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਜਾਂ ਰੋਕ ਦੁਆਰਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਪਾਰਟੀ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਇੱਕ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਦੇ ਕੇ ਇੱਕ ਖਾਸ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਅਕਾਰਵਾਈ ਲੈਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਰੋਕ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਚਨਬੱਧਤਾ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਕੇ ਆਪਣਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਫੈਸਲੇ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ।"

1 (ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

68. ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫਿਰ ਇਹ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਰਾਏ ਦੇ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਇੱਕ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ਰਤ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਯੋਗਤਾ ਵਾਲਾ ਵਚਨ ਸੀ, ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਉਹ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤੇ ਨਹੀਂ ਗਏ ਸਨ।

69.ਇਸ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਅਤੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ "ਵਚਨ ਦਿੰਦਾ ਹੈ" ਜਾਂ "ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਵਾਅਦਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ" ਜਾਂ "ਬਾਰ ਵਿੱਚ ਗਾਹਕਾਂ ਤੋਂ ਹਦਾਇਤਾਂ 'ਤੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਵੇਚਿਆ ਜਾਵੇਗਾ" ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸੰਦਰਭ ਅਨੁਸਾਰ ਨਾ ਸੁਝਾਵੇ, ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੰਕੇਤ ਵਚਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਵਚਨ ਹਮੇਸ਼ਾ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਚਨ ਨੂੰ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਮਿਟਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

70. ਅਸੀਂ ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਆਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 2015 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ 11412 ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 14.10.2015 2013 ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਿਵਲ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ 16266 ਵਿੱਚ, ਭਰੋਸੇ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਨਾ/ ਆਪਣੇ ਗਾਹਕਾਂ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕੰਮ ਕਿ ਵਿਵਾਦਿਤ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਮੁੱਖ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਤੱਕ ਐਂਟਰੀ ਨਹੀਂ ਵੇਚੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਆਰਡਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

ਇਹ ਗੱਲ ਬਾਰ ਵਿਖੇ ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਸ੍ਰੀ ਸੰਜਨਵਾਲਾ ਨੇ ਕਹੀ ਉਸ ਦੇ ਗਾਹਕਾਂ ਤੋਂ ਹਦਾਇਤਾਂ, ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ ਹੈ ਇਹ ਐਂਟਰੀ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਵੇਚੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮੁੱਖ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਸੁਣਿਆ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਮਿਹਰ ਠਾਕੋਰ ਦੀ ਹੋਸ਼ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਪ੍ਰਭਵ ਮਹਿਤਾ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਤੇ ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਨੂੰ ਦਬਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਹਦਾਇਤਾਂ 'ਤੇ, ਅਪੀਲ ਕਰੋ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਸਿਵਲ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ। ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਰਡਰ ਐਡਿਨਵਿਟਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ/ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲਾਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ।

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

71. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਬਿਆਨ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਆਸਵਾਸਨ ਸੀ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਵਚਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ‘ਸਿਵਿਲ ਅਵਮਾਨਨਾ’ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ।

72. ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹਰ ਉੱਦਮ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਉੱਦਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ; ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਉੱਦਮ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਉੱਦਮ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਉੱਦਮ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅਵਮਾਨਨਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕਦੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉੱਦਮ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਉੱਦਮ ਹੈ ਜਾਂ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ, ਇਹ ਹਰ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਅਤੇ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਲਏ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਬਾਹਰ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਸੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸੇ ਨੂੰ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਗਾਹਕਾਂ ਤੋਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਉੱਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਉੱਦਮ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਭਾਵੇਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ, ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਬਾਹਰ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸੇ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਮਝ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਕਹਿਣ ਦਾ ਕੋਈ ਦਾਇਰਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਉੱਦਮ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

73 ਇੱਕ ਉੱਦਮ ਜਾਂ ਭਰੋਸਾ ਜੋ ਇੱਕ ਵਕੀਲ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਅਦਾਲਤ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ ਉੱਤੇ "ਉੱਦਮ" ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਕਟ 1971 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 2(b) ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ "ਸਿਵਿਲ ਅਵਮਾਨਨਾ" ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਵੇਗੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਮ. ਵਾਈ. ਹਮੀਦ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਾਮਾ ਨਾਰੰਗ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਜਾਂ ਸੌਲਿਸਿਟਰ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਵਕੀਲ ਵੱਲੋਂ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦ੍ਰਿੜ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿ ਇੱਕ ਉੱਦਮ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਹ ਪਾਰਟੀ ਬੰਧਨਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਗਲਤ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਦੇ ਭਰੋਸੇ ਉੱਤੇ ਚੱਲ ਰਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵੱਲੋਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਉੱਦਮ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਅਵਮਾਨਨਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ।

74. ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਿਵਲ ਕੰਟੈਂਪਟ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਹਨ ਕਿ ਪਰ ਇਸ ਕੰਮ ਲਈ, 2013 ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਿਵਲ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰ. 16266 ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਜੋ 2015 ਦੇ ਐਲਪੀਏ (ਸਟੈਂਪ) ਨੰਬਰ 1196 (ਜਵਾਬਦਾਤਾ) ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਨ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ) ਨੇ ਦਬਾਈ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਅਪੀਲ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਲਈ ਸੀ।

75ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਿਵਿਲ ਅਵਮਾਨਨਾ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਕਹਿਣਾ ਉਚਿਤ ਸੀ ਕਿ ਉੱਦਮ ਦੇ ਬਿਨਾਂ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਕਹਿਣ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉੱਦਮ ਹੀ ਸੀ ਜੋ 14.10.2015 ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਇੱਥੇ ਜਵਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਉਕਤ ਅਪੀਲ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਹ ਇੱਕ ਸੰਜੀਦਾ ਭਰੋਸਾ ਹੀ ਸੀ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਰਿਸ਼ਠ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਕੇ ਵਾਪਸ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

76 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਿਸੇ ਵਕੀਲ/ਅਧਿਵਕਤਾ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਮੁਵੱਕਿਲ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਇਕ ਪ੍ਰਤੀਜਨਾ ਦੀ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਉਲੰਘਣਾ ਨੂੰ 1971 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(b) ਅਧੀਨ "ਸਿਵਲ ਅਵਮਾਨ" ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

77. ਅਸੀਂ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਾਰੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਵੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਤੀਜਨਾ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

78. ਸਾਡੇ ਵੱਲੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪਹਿਲੇ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਇਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕੀ ਅਵਮਾਨਜਨਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਖਾਰਜ ਹਨ?

79 ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਸਾਡੇ ਵੱਲੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੀਜੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਕਿ ਅਵਮਾਨ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਵਮਾਨਜਨਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਨਾਨ ਐਸਟ ਜਾਂ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਬਾਰੇ ਹੈ।

80 ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਤਿੰਨ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸਟੇਟ ਬੈਂਕ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਡਾ. ਵਿਜੇ ਮਾਲਿਆ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ 2022 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਆਨਲਾਈਨ ਐਸ.ਸੀ. 86 ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਅਵਮਾਨੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਅਵਮਾਨਜਨਕ ਵਿਵਹਾਰ ਲਈ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਮਹਾਨਤਾ ਮੰਗ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਉਚਿਤ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤਾਂ ਜੋ ਅਵਮਾਨਜਨਕ ਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਵੀ ਲਾਭ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਹ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਆਏ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਉਲਟਣ ਲਈ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਐਲਾਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਅਵਮਾਨੀਆਂ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਅਵਮਾਨਜਨਕ ਵਿਵਹਾਰ ਜਾਰੀ ਨਾ ਰਹੇ।

81. ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਚੈਂਸਰੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਕਲਾਰਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਚੈਡਬਰਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜੋ ਕਿ (1885) 16 ਕਿਊ ਬੀ ਡੀ 211 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤੀ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਇੰਜੰਕਸ਼ਨ ਦੀ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਉਲੰਘਣਾ ਨਾ ਸਿਰਫ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅਵਮਾਨਨਾ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਇੱਕ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਅਵੈਧ ਕਾਰਵਾਈ ਵੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਬਦਲਾਅ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਸਤਯਬ੍ਰਤ ਬਿਸਵਾਸ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕਲਿਆਣ ਕੁਮਾਰ ਕਿਸਕੂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ (1994) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 266 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਖਿਲਾਫ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਅਵਮਾਨਨਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸਤਾਰ ਤੇ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਅਵਮਾਨਨਾ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ, ਇਹ ਪਤਾ ਚੱਲਿਆ ਕਿ ਸਟੇਟਸ ਕੁਓ ਆਰਡਰ ਦੇ ਚਾਲੂ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਉਪ-ਕਿਰਾਏ ਦਾ ਸ□ਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਪ-ਕਿਰਾਏ ਦਾ ਸ□ਜਨ ਸਟੇਟਸ ਕੁਓ ਆਰਡਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਸਟੇਟਸ ਕੁਓ ਆਰਡਰ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਥਿਤੀ ਤੇ ਵਾਪਸ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਇੰਟਰ ਅਲੀਆ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ:

"23. ... ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਬੇਖੌਫ ਹੋ ਕੇ ਦਰਕਿਨਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਆਸ਼ੀਰਵਾਦ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਵਮਾਨਨਾ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸੋਮਾਨੀ ਬਿਲਡਰਜ਼ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਮਾਈਗ੍ਰੇਸ਼ਨ, ਜੋ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ

ਉਪ-ਕਿਰਾਏ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਲੜ ਰਹੇ ਸਨ, ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ 15.9.1988 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਟੇਟਸ ਕੁਓ ਕਿਵੇਂ ਬਣਾਈ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ? ਇਸ ਲਈ, ਉਪ-ਲੀਜ਼ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਸਟੇਟਸ ਕੁਓ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹੈ। ਸਟੇਟਸ ਕੁਓ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ। ਉਪ-ਲੀਜ਼ ਸਮੇਤ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਹਨ"।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

82. ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਜਾਣਕਾਰ ਹਾਂ ਇੱਕ ਥਾਮਸਨ ਪ੍ਰੈਸ (ਭਾਰਤ) ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਨਾਨਕ ਬਿਲਡਰਜ਼ ਅਤੇ ਇੰਵੈਸਟਰਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ (2013) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 397 ਅਤੇ ਟੀ. ਸਿਵਾਸੀ (ਸੁਪਰਾ)। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਨਜ਼ਰੀਆ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਐਕਟ, 1882 (ਛੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, 'ਐਕਟ 1882') ਦੀ ਧਾਰਾ 52 ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਚਲਦਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਹੋਏ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰਾਂ ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਪਰ ਅਜਿਹੇ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਅੰਤਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

83. ਥਾਮਸਨ ਪ੍ਰੈਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਟੀ.ਐਸ. ਠਾਕੁਰ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵੱਖਰੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਕਿ ਐਮ.ਵਾਈ. ਇਕਬਾਲ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ ਵੱਲੋਂ ਲਿਖਤੀ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸਹਾਇਕ ਕੀਤਾ, ਇਸ ਹੇਠਾਂ ਦੇਖਿਆ: '53. ਇਸ ਲਈ, ਕੋਈ ਵੀ ਸ਼ੱਕ ਦੀ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਚਲਦਿਆਂ ਸੂਟ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਦਾ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਖਾਲੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਦਾ ਖਰੀਦਦਾਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਪਲੇਂਟਿਫ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੰਦਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੇ ਅਜਿਹੀ ਤਥਾ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਨਿਭਾਇਆ ਜਿਥੇ ਵਿਕਰੀ ਦਾ ਕਾਰਜ ਕਿਸੇ ਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਇੰਜੰਕਸ਼ਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਅਸੀਂ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਰਣ ਨਹੀਂ ਵੇਖਦੇ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇੰਜੰਕਸ਼ਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਨੂੰ ਚਾਹੇ ਉਹ ਪੂਰੀ

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

'84. ਥਾਮਸਨ ਪ੍ਰੈਸ (ਉੱਪਰ) ਜਿਸ ਦਾ ਉੱਪਰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਟੀ. ਰਵੀ (ਉੱਪਰ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਲਈ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ 1882 ਦੀ ਧਾਰਾ 52 ਦਾ ਅਸਰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਚੱਲਣ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਬਾਦਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਲਈ ਵੈਧ ਨਹੀਂ ਹਨ; ਤਬਾਦਲਾ ਵੈਧ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਬੇਸ਼ੱਕ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਅਧੀਨ। ਪੇਂਡੇਂਟੇ ਲਾਈਟ ਖਰੀਦਦਾਰ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੇ ਉਹੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਦਾਇਤਵਾਂ ਦਾ ਹੱਕ ਜਾਂ ਭੁਗਤਾਨ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅੰਤਤਃ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।'

'85. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਸਕਿੱਪਰ ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ ਕੋ. (ਪੀ) ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਿੱਚ (1996) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 622 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ, ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਰੁਕਾਵਟ ਜਾਂ ਹੁਕਮ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਉਸੇ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਪਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਤੁਰੰਤ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰੁਕਾਵਟ ਜਾਂ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਨ ਤਾਂ ਜੋ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਅਣਉਚਿਤ ਲਾਭ ਨਾ ਮਿਲੇ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲਿਆਂ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਿਆਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ:

'ਤੌਹੀਨਕਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਤੌਹੀਨ ਦੇ ਫਲਾਂ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣਨ ਜਾਂ ਰੱਖਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ'

xxx

xxx

xxx

'18. ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ

ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਲਾਰਕ ਬਨਾਮ ਚੈਡਬਰਨ (1985) 1 ਆਲ ਈ.ਆਰ. 211 ਸਰ ਰੋਬਰਟ ਮੈਗਰੀ ਵੀ-ਸੀ ਨੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ:' "ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਲਈ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਉਲੰਘਣਾ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਤੌਹੀਨ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨੂੰ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਕੇਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਅਜਿਹੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਦਾਇਤਵਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਬਦਲਾਅ ਵੈਧ ਤੌਰ ਤੇ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਤੌਹੀਨ ਲਈ ਜੋ ਕੁਝ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕੀਤਾ, ਉਸ ਲਈ ਉਹ ਦੰਦਾਂ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ, ਫਿਰ ਵੀ ਉਹ ਕੰਮ ਵੈਧ ਤੌਰ ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਜੇ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦੇਣ ਨਾਲ ਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਨੂੰ ਉਲਟਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਇੰਜੰਕਸ਼ਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੀਟਿੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਮੀਟਿੰਗ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ। ਪਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਤੀਜੇ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਮੇਰੇ ਉਸੂਲ 'ਤੇ, ਜੋ ਲੋਕ ਮਨਾਹੀ ਨੂੰ ਨਕਾਰਦੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਦਾਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਨਾਫਰਮਾਨੀ ਦੇ ਫਲ ਚੰਗੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਉਸ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀਅਤ ਨਾਲ ਦੂਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਹਨ।"

19. ਇਸੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਮਦਰਾਸ ਅਤੇ ਕੋਲਕਾਤਾ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸੈਂਚੁਰੀ ਫਲੋਰ ਮਿਲਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਐਸ. ਸੁਪਿਆਹ [ਏਆਈਆਰ 1975 ਮਦ 270 : (1975) 2 ਐਮਐਲਜੇ 54] ਅਤੇ ਸੁਪ੍ਰੀਤੀ ਪਾਲ ਬਨਾਮ ਪਾਰੁਕੁਟ ਖਾਨ [ਏਆਈਆਰ 1978 ਮਦ 220 : (1976) 89 ਸੀਡਬਲਿਊਐਨ 342] ਵਿੱਚ ਵੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਸੈਂਚੁਰੀ ਫਲੋਰ ਮਿਲਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ [ਏਆਈਆਰ 1975 ਮਦ 270 : (1975) 2 ਐਮਐਲਜੇ 54] ਵਿੱਚ ਮਦਰਾਸ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਪੂਰੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਸਟੇ ਜਾਂ ਇੰਜੰਕਸ਼ਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਨੀਤੀ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ, ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਸਹੀ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਗਲਤ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸਥਾਈਤਾ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਨਾ ਦੇਣਾ। ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅੰਤਰਨਿਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨਾ ਸਿਰਫ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਨਿਆਂ ਦੀ ਰੁਚੀ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਵਰਤਣ ਲਈ ਬੱਧ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਇੰਜੰਕਸ਼ਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਮੀਟਿੰਗ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੀਟਿੰਗ ਦੇ ਆਯੋਜਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਇੱਕ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸਨੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਉਸੇ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਉਹ ਅੰਤਰਿਮ ਹੁਕਮ ਦੀ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਸਨ।

20. ਸੁਜੀਤ ਪਾਲ [ਏਆਈਆਰ 1986 ਕੋਲ 220 : (1986) 90 ਸੀਡਬਲਿਊਐਨ 342] ਵਿੱਚ ਕੋਲਕਾਤਾ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਵੀ ਇਸੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਹੈ। ਉੱਥੇ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਇੰਜੰਕਸ਼ਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਜਬਰਦਸਤੀ ਮੁਦਾਈ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਬੇਦਖਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈ ਲਿਆ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਮੁਦਾਈ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ਾ ਮੁੜ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਤਕਨੀਕੀ ਗੱਲ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਅੰਤਰਨਿਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਨਿਆਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ। ਇਸਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਆਰਡਰ 39 ਦੇ ਨਿਯਮ 2-ਏ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸਿਰਫ ਤਦ ਹੀ ਪੂਰਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਪੀੜਤ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ਾ ਮੁੜ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਅਜਿਹਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ, ਇਸਨੇ ਦੇਖਿਆ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਦੁਰੁਪਯੋਗ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ।

21. ਇਹ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਸ ਲਾਭਦਾਇਕ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਜਾਂ ਹੋਰ ਤਕਨੀਕੀ ਐਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਦਰਕਿਨਾਰ ਕਰਕੇ। ਅਨੁਚਛੇਦ 129 ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਅਨੁਚਛੇਦ 142 ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਅਜਿਹੇ ਐਤਰਾਜ਼ ਪਿੱਛੇ ਹਟ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪੂਰਾ ਨਿਆਂ ਹੋਵੇ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

86. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਿਦੁਰ ਇੰਪੈਕਸ ਅਤੇ ਟ੍ਰੇਡਰਸ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਟੀ.ਐਸ.ਸੀ.ਐਚ. ਅਗਵੇਸ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿੱਚ (2012) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 384 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਇੱਕ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ

ਤੱਥਾਕਥਿਤ ਪਰਿਦ੍ਰਿਸ਼ ਉੱਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਿਆਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਰੋਕ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਕਰੀ ਸੌਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

"42. ... ਦੁਹਰਾਉਣ ਦੀ ਲਾਗਤ ਉੱਤੇ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬੀ 1 ਨੇ 13-9-1988 ਨੂੰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲਤਾ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਜਵਾਬੀ 2 ਦੁਆਰਾ ਨਿਭਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਭਗਵਤੀ ਡਿਵੈਲਪਰਜ਼ ਉਸ ਸਮਝੌਤੇ ਨਾਲ ਸਰਾਸਰ ਅਣਜਾਣ ਸਨ। ਉਹ ਤਸਵੀਰ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਤਦ ਆਏ ਜਦੋਂ ਜਵਾਬੀ 2 ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਇੱਕ ਗੁਪਤ ਸੌਦਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਸਮਝੌਤੇ ਕੀਤੇ, ਜਿਸ ਦੇ ਬਾਅਦ ਰਜਿਸਟਰਡ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪਾਠ ਨੇ ਭਗਵਤੀ ਡਿਵੈਲਪਰਜ਼ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਸਮਝੌਤਾ ਨਿਭਾਇਆ। ਇਹ ਸੌਦੇ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਰੋਕ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਪਸ਼ਟ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਸਨ ਜਿਸ ਨੇ ਜਵਾਬੀ 2 ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਵਿਲੱਖਣ ਕਰਨ ਜਾਂ ਤੀਜੇ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ ਤੇ ਪਾਉਣ ਲਈ, ਜਵਾਬੀ 2 ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਸਮਝੌਤੇ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਭਗਵਤੀ ਡਿਵੈਲਪਰਜ਼ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵੱਖਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਸੌਦੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਜਾਂ ਭਗਵਤੀ ਡਿਵੈਲਪਰਜ਼ ਨੂੰ ਕੋਈ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਜਵਾਬੀਆਂ 1 ਅਤੇ 2 ਨੇ ਇੱਕ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਜਵਾਬੀ 1 ਨੂੰ ਉਸ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲਤਾ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਦੇ ਸਵਾਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ...

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

87. Vidur Impex ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਉੱਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਹਲ ਤਾਂਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਨਾਗੇਸ਼ਵਰ ਸਿੰਘ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਟੀ.ਐਚ.ਆਰ. ਐਲ.ਆਰ.ਐਸ. ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਕਿ AIR 2013 SC 2355 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸੀ ਕਿ:

"13. ਅਸੀਂ ਕਾਂਟਰੈਕਟ ਐਕਟ, 1872 ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਨੂੰ ਵੀ ਨੋਟਿਸ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ:

"23. ਕਿਹੜੇ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਨ, ਅਤੇ ਕਿਹੜੇ ਨਹੀਂ।—ਕਿਸੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਜਾਂ ਉਦੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ, ਜਬ ਤੱਕ ਕਿ—

ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਮਨਾਹੀ ਨਾ ਹੋਵੇ; ਜਾਂ

ਇਸ ਦੀ ਕੁਦਰਤ ਅਜਿਹੀ ਹੋਵੇ ਕਿ, ਜੇਕਰ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹਰਾਮ ਕਰ ਦੇਵੇ; ਜਾਂ

ਇਹ ਧੋਖਾਧੜੀ ਹੋਵੇ; ਜਾਂ

ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇ; ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਨੂੰ ਅਨੈਤਿਕ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੰਨਦੀ ਹੈ।"

ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਜਾਂ ਉਦੇਸ਼ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਉਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹਰ ਸਮਝੌਤਾ ਖਾਲੀ ਹੈ। ਚੂੰਕਿ ਵਾਦੀ 1 ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੰਜੰਕਸ਼ਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਹ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੱਗਦੀ ਹੈ।

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

88. ਇਸ ਲਈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਐਕਟ 1882 ਦੀ ਧਾਰਾ 52 ਪੈਂਡੇਂਟੇ ਲਾਈਟ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਜਦੋਂ ਅਵਮਾਨਨਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਵਿਵਾਦਿਤ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਲਈ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਜਾਂ ਉਕਤ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਕਰਾਰ ਦੇਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਅਗਾਊਂ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਅਵਮਾਨਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਾਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਅਵਮਾਨਨਾਜਨਕ ਵਿਵਹਾਰ ਜਾਰੀ ਨਾ ਰਹੇ।

89. ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਵਮਾਨਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਾਨ ਐਸਟ ਐਲਾਨਿਆ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ। ਅਵਮਾਨਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ 14.10.2015 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਮੁੜ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਾਨ ਐਸਟ ਜਾਂ ਖਾਲੀ ਐਲਾਨਣ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ।

ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ

90.ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਮਿਸਟਰ ਸ਼ਿਆਮ ਦੀਵਾਨ ਦੇ ਗਾਹਕਾਂ ਯਾਨੀ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਵਮਾਨਨਾ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕੀ ਅੰਤਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

91. ਸਤਿਆਬ੍ਰਤ ਬਿਸਵਾਸ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦਿਤ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤੀ ਕੋ ਯਥਾਵਤ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਅਵਮਾਨਨਾ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸੋਮਾਨੀ ਬਿਲਡਰਜ਼ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਉਪ-ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਬਣਾਈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਵਮਾਨਨਾ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੋਮਾਨੀ ਬਿਲਡਰਜ਼ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਵਿਵਾਦਿਤ ਸੰਪਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਸ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ:

"23. ... ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਿਸਟਰ ਚਿਦੰਬਰਮ, ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨਾ ਕੋਈ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ, ਕਿ ਸਥਿਤੀ ਕੋ ਯਥਾਵਤ ਰੱਖਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਧੀਨ ਅਜਿਹੀ ਉਪ-ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਲਈ ਇੱਕ ਰੁਕਾਵਟ ਸੀ। ਇਸ ਦਾ ਅਸਰ ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਖਲਲ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਛੁੱਟੀ ਬਿਨਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। 'ਐਕਟਸ ਕਿਉਰੀਆ ਨੇਮੀਨੇਮ ਗ੍ਰਾਵਾਬਿਟ' ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵੀ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਦੋਂ ਸਥਿਤੀ ਕੋ ਯਥਾਵਤ ਰੱਖਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਉਪ-ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਮਦਦ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਇੱਕ ਅਤਿਕ੍ਰਮਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਵੀ ਖਦੇੜਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਬਿਨਾਂ ਯੋਗਤਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ 15 ਸਤੰਬਰ, 1988 ਨੂੰ ਜੋ ਹਾਲਤ ਸੀ, ਉਸ ਨਾਲ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਚਿੰਤਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਬੇਖੌਫ ਹੋ ਕੇ ਨਹੀਂ ਟਾਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਆਸ਼ੀਰਵਾਦ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਇਹ ਮਾਇਨੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਕਿ ਅਵਮਾਨਨਾ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਸੋਮਾਨੀ ਬਿਲਡਰਜ਼ ਪਾਰਟੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ।

ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲੜ ਰਹੇ ਸਨ। ਜੇਕਰ ਉਪ-ਕਿਰਾਏ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ, ਤਾਂ 15 ਸਤੰਬਰ, 1988 ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਕਿਵੇਂ ਬਰਕਰਾਰ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ? ਇਸ ਲਈ, ਉਪ-ਲੀਜ਼ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਸਥਿਤੀ ਕੈਟੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ। ਸਥਿਤੀ ਕੋਟੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਵੀ ਕੰਮ ਸਪਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ। ਉਪ-ਲੀਜ਼ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਸਪਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਨ।

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

92. ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸਤਯਬ੍ਰਤ ਬਿਸਵਾਸ (ਸੁਪਰਾ) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਜੋ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਇਨ ਰੀ: ਮਫਤਲਾਲ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ.ਕ੍ਵਾਸ-ਆਬਜੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਓ.ਜੇ. ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 16 ਦੇ 1994 ਵਿੱਚ ਕੰਪਨੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 22 ਦੇ 1994 ਨੂੰ 12.07.1996 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਿਆਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ:

"71. ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਦੀ ਮੂਲ ਬਾਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਹਰ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਸਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਬੱਧ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਮੰਨਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਭਾਰਤ ਦੀ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਲਈ ਮੌਲਿਕ ਹੈ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਨਿਰੂਪਿਤ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਠੀਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਵਾਰ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜਿਸ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਉਹ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਜਦ ਤੱਕ ਕਿ ਇਹ ਕਾਇਮ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਬੇਅਦਬੀ ਨਾਲ ਨਾ ਮੰਨਣ ਲੱਗ ਪਏਂ, ਤਾਂ ਇਹ ਵਿਵਸਥਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਨਾਗਰਿਕ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਉਲਟੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਅਵਜਣਾ ਬੇਰੋਕਟੋਕ ਜਾਰੀ ਰਹੇ, ਤਾਂ ਇਹ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਮਤਲਬ ਨਾ ਰਹਿਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਨਿਆਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਜ਼ਾਕ ਬਣ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਹ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਖਿਲਾਫ ਇੰਜੰਕਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਨਾ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇੰਜੰਕਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਉੱਤੇ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਇਕਤਾ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਨਿਯਮ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਜੋ ਨਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਗਲਾ ਸਵਾਲ ਜੋ ਵਿਚਾਰਣ ਯੋਗ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੰਮ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਬਚਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਸੌਦਾ ਸਾਰੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲੀ ਪਰਿਸਥਿਤੀ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸੌਦੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇੰਜੰਕਸ਼ਨ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਭੁਗਤਣ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਕਰਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਿਤ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ੀਲਤਾ ਦੀ ਜੜ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੱਟਣ ਅਤੇ ਉਹ ਉਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਲਈ ਅਦਾਲਤਾਂ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਅਤੇ ਨਿਆਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਵਿੱਚ ਵਿਘਨ ਪਾਵੇਗਾ:

xxxx xxxx xxxx

73. ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇੰਜੰਕਸ਼ਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਲਈ ਅਵਮਾਨਨਾ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸਰਬੋਚਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੰਜੰਕਸ਼ਨ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਬਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਉਪ-ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਇੰਜੰਕਸ਼ਨ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਉਪ-ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਦੇ ਸਿਰਜਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਐਲਾਨ ਕਰਕੇ ਉਪ-ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਦਾ ਕੋਈ ਹੱਕ ਨਾ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਸਰਬੋਚਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇਸ ਸਪੱਸ਼ਟ ਐਲਾਨ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਜੋ ਨਤੀਜਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਇੰਜੰਕਸ਼ਨ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਖਾਲੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

93. ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਆਦਿ ਆਦਿ ਬਨਾਮ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ AIR 1996 SC 135 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਸਵਾਲ ਵਿਚਾਰਿਆ ਕਿ ਕੀ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਬਾਅਦ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵੇਚੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਜਾਂ ਅਨਿਵਾਰਿਆਂ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਸੀ, ਪਾਰਟੀ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ। ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰੀਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਨਿਮਨ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ। ਜਦੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ:

"4. ... ਰੋਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਕਰਦਿਆਂ, ਵੇਚਣ/ਸੌਂਪਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣ ਦੇਣਗੇ, ਤਾਂ ਇਹ ਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤਾਂ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਾਲਤ ਮੌਜੂਦ ਰਹੇ ਜਦੋਂ ਇਹ ਇੱਕ ਲਿਸ ਦੇ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਹਾਲਤ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ ਬਣਾਏ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਇਹ ਮਾਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਤੱਕ ਉਹ ਹਾਲਤ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ ਫਰਜ਼ ਬਲਕਿ ਹੱਕ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵੇਚਣ/ਸੌਂਪਣ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਨਾ ਹੋਇਆ ਸਮਝੇ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਪਿਤਾਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸੌਂਪਣੇ, ਇੱਥੇ ਜਵਾਬੀ ਪਾਰਟੀਆਂ, ਸੌਂਪਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਇਸ ਲਈ, ਸੌਂਪਣੇ-ਜਵਾਬੀ ਪਾਰਟੀਆ

ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਿਆ ਸੀ, ਆਪਣੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਅਵਹੇਲਨਾ ਕਰਦਿਆਂ।"

1 (ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

94. ਵਿੱਚ ਸਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ (1996) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 539, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਸਵਾਲ ਵਿਚਾਰਿਆ ਕਿ ਕੀ ਉਸ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ, ਜਿਸ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਚੱਲਦਿਆਂ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਜਾਇਦਾਦ ਖਰੀਦੀ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਵੱਲੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਰਜਿਸਟਰਡ ਵਸੀਅਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਾਇਰ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਵੇਖਿਆ:

"5... ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਬੇਸ਼ੱਕ ਹੀਰਾ ਦੇਵੀ ਵੱਲੋਂ 26-5-1952 ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਅਤੇ ਰਜਿਸਟਰਡ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਸੀਅਤ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਅਤਾ ਜਾਂ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਰਜਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਜੋ ਪਿਛਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਸੀ, ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਜਾਂ ਟਿਕਾਊ ਅਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਉਹ ਅਧਾਰ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਲਪਨਾ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਾਂ ਉਚਿਤ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਜੋਂ ਕਹਿਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪਾਰਟੀ ਉਹ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਬਿਲਕੁਲ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਅਸਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਪਾਰਟੀ ਉਹ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਅਸਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇ। ਦੋਵਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਾਂ ਉਚਿਤ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਜੋਂ ਕਹਿਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਰਾਹਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਮਾਂ, ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਹੀਰਾ ਦੇਵੀ ਵੱਲੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਜਿਸਟਰਡ ਵਸੀਅਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਲੱਭੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਬੇਸ਼ੱਕ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੱਕ, ਟਾਈਟਲ ਅਤੇ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ-ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ 2-12-1991 ਅਤੇ 12-12-1991 ਨੂੰ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਰਜਿਸਟਰਡ ਵਿਕਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਚੱਲਦਿਆਂ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

6. ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਹਸਤਾਂਤਰਣ ਦਾ ਐਕਟ ਧਾਰਾ 52 ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ:

"ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ .... ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਚੱਲਦਿਆਂ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ, ਜੋ ਕਿ ਸਾਂਝੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਅਚਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਹੱਕ ਸਿੱਧੇ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹਸਤਾਂਤਰਿਤ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਸਿਵਾਏ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਅਧੀਨ ਅਤੇ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ।"

ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 52 ਦੇ ਕਾਰਜ ਦੁਆਰਾ ਜਾਇਦਾਦ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੌਦਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹਕਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਤਬਦੀਲ ਜਾਂ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸੀ, ਸਿਵਾਏ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ। ਸਪੱਸ਼ਟ

ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇ ਵਿਲੇਨਾਮੇ ਲਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਵਿਲੇਨਾਮਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 52 ਦੇ ਕਾਰਜ ਦੁਆਰਾ ਲਿਸ ਪੈਂਡੈਂਸ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਾਂ ਉਚਿਤ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

95. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬੀਬੀ ਜ਼ੁਬੈਦਾ ਖਾਤੂਨ ਬਨਾਮ ਨਬੀ ਹਸਨ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਿੱਚ (2004) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 191 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਣਾ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਆਦੇਸ਼, ਜਿਸ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਦਖਲ ਨਾ ਦੇਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸਹੀ ਮੰਨਿਆ ਸੀ, ਸਹੀ ਸੀ। ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਉਪਰੋਕਤ) ਅਤੇ ਧਰਮ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਜੈ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿੱਚ (2001) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 534 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ:

“10. ... ਇਹ ਕੋਈ ਮੁਕੰਮਲ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਛੱਡੀ ਦੌਰਾਨ ਹਸਤਾਂਤਰਣ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਅਤੇ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ...”

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

96. ਸਾਨੂੰ ਡੀ.ਐਨ. ਤਨੇਜਾ ਬਨਾਮ ਭਜਨ ਲਾਲ ਵਿੱਚ (1988) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 26 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਵੀ ਮੌਜੂਦਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਥੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਵਮਾਨਨਾ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਕੇਵਲ ਦੋ ਪਾਰਟੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਰਥਾਤ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਅਵਮਾਨਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

“12. ... ਇੱਕ ਅਵਮਾਨਨਾ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਅਵਮਾਨਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਚਕਾਰ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਨੂੰ ਅਵਮਾਨਨਾ ਲਈ ਚਲਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਕੇਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਤੱਥ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅਵਮਾਨਨਾ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ...” ਅਵਮਾਨਨਾ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਯਾਦ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਵਮਾਨਨਾ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਕੇਵਲ ਦੋ ਪਾਰਟੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਰਥਾਤ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਅਵਮਾਨਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ। ਇਹ ਸ਼ਾਇਦ ਉਹ ਕਾਰਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਅਵਮਾਨਨਾ ਲਈ ਅਪੀਲ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਹੋਵੇ। ਧਾਰਾ 19(1) ਅਧੀਨ ਪੀੜਤ ਪਾਰਟੀ ਕੇਵਲ ਉਹ ਅਵਮਾਨਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅਵਮਾਨਨਾ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ।"

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

97. ਇਸ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਲਈ ਅਵਮਾਨਨਾ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਬਣਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿਣ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਖਰੀਦਦਾਰ ਚੁੱਪਚਾਪ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ, ਜਦੋਂ ਗੱਲਾਂ ਖਰਾਬ ਹੋਈਆਂ, ਤਾਂ ਉਹ ਹੁਣ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਸੁਣੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵਿਕਰੀ ਸੌਦੇ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ ਤਾਂ ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਬੇਖਬਰ ਸਨ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਇਹ ਵਚਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਨਿਪਟਾਰੇ ਤੱਕ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਵੇਚਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਮਾਫੀ ਦਾ ਸੰਕਲਪ

98. ਸਾਨੂੰ ਐਕਟ 1971 ਦੀ ਧਾਰਾ 12 ਵੱਲ ਸੰਦਰਭਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ:

"12. ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅਵਮਾਨਨਾ ਲਈ ਸਜ਼ਾ।—

(1) ਇਸ ਐਕਟ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਿਨਾਂ, ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅਵਮਾਨਨਾ ਨੂੰ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਤੱਕ ਦੀ ਸਾਦੀ ਕੈਦ ਜਾਂ ਦੋ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਦੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਮਾਫੀ ਮੰਗਣ 'ਤੇ ਸਜ਼ਾ ਮੁਆਫ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਵਿਆਖਿਆ।—ਇਕ ਮਾਫੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਯੋਗ ਜਾਂ ਸ਼ਰਤੀ ਹੈ ਜੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਇਸ ਨੂੰ ਸੱਚੇ ਦਿਲ ਨਾਲ ਕਰਦਾ ਹੈ।

(2) ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੇ ਆਪ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅਵਮਾਨਨਾ ਲਈ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾਵੇਗੀ।

3 ਇਸ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੱਲ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਅਵਮਾਨਨਾ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ, ਜੇਕਰ ਸਮਝਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੁਰਮਾਨਾ ਇਨਸਾਫ਼ ਦੇ ਮਕਸਦਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਤਾਂ, ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਦੀ ਕੈਦ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਵੇਗੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਅਵਧੀ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ ਜੋ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਵੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ।

4 ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅਵਮਾਨਨਾ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਇਹ ਵਿਅਕਤੀ ਇੱਕ ਕੰਪਨੀ ਹੈ, ਹਰ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ, ਜਦੋਂ ਅਵਮਾਨਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ, ਉਸ ਅਵਮਾਨਨਾ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ, ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਾਲ, ਹਰ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਿਵਲ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਹਿਰਾਸਤ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ: ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੁਝ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਸਜ਼ਾ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਾ ਬਣਾਏ ਜੇ ਉਹ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦੇਵੇ ਕਿ ਅਵਮਾਨਨਾ ਉਸ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਕੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਾਂ ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸਾਰੀ ਉਚਿਤ ਸਾਵਧਾਨੀ ਵਰਤੀ ਸੀ।

5 ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੱਲ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅਵਮਾਨਨਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉੱਥੇ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇੱਕ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਵਮਾਨਨਾ ਕਿਸੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ, ਮੈਨੇਜਰ, ਸਕੱਤਰ ਜਾਂ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਜਾਂ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਨਾਲ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਕਾਰਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ, ਮੈਨੇਜਰ, ਸਕੱਤਰ ਜਾਂ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੀ ਅਵਮਾਨਨਾ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ, ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਾਲ, ਅਜਿਹੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ, ਮੈਨੇਜਰ, ਸਕੱਤਰ ਜਾਂ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਸਿਵਲ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਹਿਰਾਸਤ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਵਿਆਖਿਆ।—ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (4) ਅਤੇ (5) ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ,—

(a) “ਕੰਪਨੀ” ਦਾ ਮਤਲਬ ਕੋਈ ਵੀ ਬਾਡੀ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਫਰਮ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਹੋਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ; ਅਤੇ

(ਬੀ) "ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ", ਇੱਕ ਫਰਮ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਫਰਮ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਭਾਈਵਾਲ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ।"

99. ਐਕਟ 1971 ਦੀ ਧਾਰਾ 12 ਅਵਮਾਨਨਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਛੱਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਮੁਆਫ਼ੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੁਆਫ਼ੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਯੋਗ ਜਾਂ ਸ਼ਰਤੀ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਇਸ ਨੂੰ ਸੱਚੇ ਦਿਲ ਨਾਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ

ਲੋੜ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਸੱਚੇ ਦਿਲ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਜਿਹੀ ਮੁਆਫ਼ੀ ਜੋ ਯਾ ਤਾਂ ਯੋਗ ਜਾਂ ਸ਼ਰਤੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਵੀ ਨਾਂ ਉਤਾਰਿਆ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਵਿਵੇਕ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰੇ ਜਾਂ ਨਾ ਕਰੇ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਵੇਕ ਨੂੰ ਨਿਆਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਤਣਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਛੱਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਿਆਂ ਦੇ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਨੂੰ ਬਣਾਏ ਰੱਖਣ ਲਈ, ਬੇਸ਼ੱਕ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਧੀਨ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

100. ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਮਾਫੀ ਦੀ ਸਵੀਕਾਰਤਾ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਪੜਾਅ ਤੇ ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੂਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਦਾ ਰੁਖ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਕ ਵੱਡੀ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਦੋਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਚਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਲਫਨਾਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵਿਆਂ ਤੋਂ; ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਰੁਖ ਇਹ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਵਹੇਲਨਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਹ ਬਹੁਤ ਮਾਫੀ ਮੰਗਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਫੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

101. ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਨਿਆਇਕ ਨੋਟਿਸ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਵੱਲ ਬੇਹੱਦ ਨਰਮੀ ਅਤੇ ਉਦਾਰਤਾ ਦਿਖਾਈ ਹੈ। ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿਖਾਈ ਗਈ ਇਹ ਨਰਮ ਰਵੱਈਏ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਬੇਈਮਾਨ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਚਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਜਾਂ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬੇਖੌਫ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

102. ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅਵਮਾਨਨਾ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਏਹਸਾਸ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਮਾਫੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਤਾਕਤਵਰ ਹਥਿਆਰ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਣ ਲਈ, ਇੱਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਹੀ ਲਓ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਾਨੂੰ ਕੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ  ਕਰਨ ਲਈ? ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੁਆਫ਼ੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰੇ ਅਤੇ ਤੈਅ ਕਰੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹਮਦਰਦੀ ਦਿਖਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਣਆਗਿਆਕਾਰੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੈ ਪੂਰੀ ਚੇਤਨਾ.

103. ਇਨ ਰੀ. ਤਾਪਨ ਕੁਮਾਰ ਮੁਖਰਜੀ ਬਨਾਮ ਹੇਰੋਮੋਨੀ ਮੋਂਡਲ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ (1991) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 397, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ ਅਵਮਾਨਨਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਹੈ---

"9.... ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਨਾਫਰਮਾਨੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਸੰਕੋਚ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੀਆਂ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਰਵੱਈਏ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨਰਮੀ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸਿਰਫ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸੇਵਾ ਕੈਰੀਅਰ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਏਗਾ"।

104.ਇਨ ਰੀ. ਤਾਪਨ ਕੁਮਾਰ (ਉਪਰੋਕਤ), ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਵਮਾਨਨਾ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਸੀ।

105. ਅਸੀਂ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇ ਅਸੀਂ ਮੁਆਫੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਰਿਣਾਮ ਦੇ ਜਾਣ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਅੰਤਮ ਨਤੀਜਾ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਹਿਲਾਂ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਵਮਾਨਨਾ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਰਿਣਾਮ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਉਹ ਆਪਣੀ ਅਵਮਾਨਨਾ ਦੇ ਫਲਾਂ ਦਾ ਆਨੰਦ ਲੈਣਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਗੇ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਲਈ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਿਕਰੀ ਵਿਚਾਰਨ ਵਲੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਰਕਮ ਜੇਬ ਵਿੱਚ ਪਾ ਲਈ ਹੈ।

106. ਸਬ-ਜੱਜ, ਪਹਿਲੀ ਕਲਾਸ, ਹੋਸ਼ੰਗਾਬਾਦ ਬਨਾਮ ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਰਾਮਚੰਦ ਪਰਵਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਕਿ ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1940 ਨਾਗਪੁਰ 407 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਸਟਿਸ ਬੋਸ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਸਮੇਂ

ਸਨ) ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਮੁਆਫੀ ਇੱਕ ਬਚਾਅ ਦਾ ਹਥਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਤੋਂ ਸਾਫ ਕਰਨ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਿਰਾਂ 'ਤੇ ਫੈਂਕਣ ਲਈ ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਅਪਮਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਗਲਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਅਸਲ ਪਛਤਾਵੇ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਗਲਤੀ ਕਰਨ ਦੀ ਮਰਦਾਨਾ ਜਾਗਰੂਕਤਾ, ਕੀਤੀ ਗਈ ਚੋਟ ਦੀ, ਅਤੇ ਗਲਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੇ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਜਿੰਨੀ ਮੁਰੰਮਤ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਮੁਆਫੀ, ਜੋ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਜੱਜ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਸਲ ਪਛਤਾਵੇ ਅਤੇ ਗਲਤੀ ਕਰਨ ਦੀ ਮਰਦਾਨਾ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਤਦ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੀ ਜੇ ਇਹ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਜਸਟਿਸ ਬੋਸ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਉਧਾਰ ਲੈਂਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਖਤ ਹੱਥ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਪੈਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਤੋਂ ਕੰਬਦੇ ਇੱਕ ਕਾਇਰ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਣਤਾ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

107. Patel Rajnikant Duhlabhai (ਉੱਪਰ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮਾਫੀ ਨੂੰ ਬਚਾਅ ਦਾ ਹਥਿਆਰ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

"62. Attorney General ਬਨਾਮ Times Newspaper Ltd. [(1974) AC 273 : (1973) 3 All ER 54 : (1973) 3 WLR 298 (HL)] ਵਿੱਚ ਲਾਰਡ ਡਿਪਲਾਕ ਨੇ ਕਿਹਾ (All ER p. 711)

"ਸਿਵਲ ਅਵਮਾਨਨਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤੱਤ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦੰਡ ਦੇ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ, ਤਾਂ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਪਤਨ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ;..."

XXX

74. Hiren Bose, ਰੀ [AIR 1969 Cal 1 : 72 Cal WN 82] ਵਿੱਚ ਕੋਲਕਾਤਾ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ: (AIR p. 3, ਪੈਰਾ 13)

"13. ... ਇਹ ਵੀ ਇੱਕ ਮਾਮੂਲੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜੱਜ ਨੂੰ ਹਰ ਮਾਫੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮਾਫੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਾਫ ਕਰਨ ਲਈ ਬਣਾਈ ਗਈ ਬਚਾਅ ਦੀ ਇੱਕ ਹਥਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਇਹ ਅਸਲ ਪਛਤਾਵੇ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹੋਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦੀ ਹੈ, ਗਲਤੀ ਕਰਨ ਦੀ ਮਰਦਾਨਾ ਸੂਝ, ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਅਤੇ ਗਲਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੇ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਜਿੰਨੀ ਵੀ ਮੁਰੰਮਤ ਹੋ ਸਕੇ ਕਰਨ ਦੀ। ਸਿਰਫ ਤਦ ਹੀ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੈ। ਪਰ ਜੇਕਰ ਇਹ ਉਹ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦੀ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਚਰਣ ਵਿੱਚ ਹੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਨਾ ਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਆਖਰੀ ਵਿੱਚ। ਭਾਵੇਂ ਸਮਝ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਹੀ ਆਵੇ, ਮਾਫੀ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸ਼ਰਤ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਜੱਜ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਨ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਦਰਸਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਨਾ ਸਿਰਫ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਮਾਫੀ ਦੀ ਸਾਰੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਖੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਮਾਫੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀ। ਇਹ ਉਹ ਪੂਰਾ, ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਮਰਦਾਨਾ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀ, ਜੋ ਇਸ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।"

75. ਇਹ ਅਚ੍ਛੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੈਟਲ ਹੈ ਕਿ ਮਾਫੀ ਨਾ ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਤੋਂ ਸਾਫ ਕਰਨ ਲਈ ਬਚਾਅ ਦਾ ਹਥਿਆਰ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਰਵਵਿਆਪੀ ਇਲਾਜ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਇਹ ਅਸਲ ਪਛਤਾਵੇ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹੋਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦੀ ਹੈ [ਵੇਖੋ M.Y. Shareef ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮਾਣਯੋਗ ਜੱਜ [AIR 1955 SC 19 : (1955) 1 SCR 757]; M.B. Sanghi ਬਨਾਮ ਨਾਗਪੁਰ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ [AIR ਹਰਿਆਣਾ (1991) 3 SCC 600 : 1991 SCC (Cri) 897 : (1991) 3 SCR 312].

76. T.N. Govardaman Thirumulpad (102) ਬਨਾਮ Ashok Khot [(2006) 5 SCC 1] ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਤਿੰਨ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਸ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਇੱਕ "ਮਾਫੀ" ਦੇ ਬਚਾਅ ਦੇ ਹਥਿਆਰ ਵਜੋਂ ਵਰਤਣ ਦੇ ਨਾਲ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਡਰਾਪ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ L.D. Jaikwal ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਯੂ.ਪੀ. [(1984) 3 SCC 405: 1984 SCC (Cri) 421]: (Ashok Kr. ਕੇਸ [(2006) 5 SCC 1, SCC p. 17, ਪੈਰਾ 32])

"32. ... ਅਸੀਂ ਮਾਫੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪ੍ਰਸਾਸਨ ਦੇ 'ਥੱਪੜ—ਮਾਫੀ—ਅਤੇ ਭੁੱਲ ਜਾਓ' ਸਕੂਲ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। 'ਮਾਫੀ' ਕਹਿਣ ਨਾਲ ਥੱਪੜ ਖਾਣ ਦਾ ਦਰਦ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਜਦੋਂ ਇਹ ਪਾਖੰਡੀ ਸ਼ਬਦ ਬੋਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਾਫੀ ਕਾਗਜ਼ ਦੀ ਮਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਅਤੇ ਦੁੱਖ ਦਾ ਇਜ਼ਹਾਰ ਦਿਲੋਂ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਕਲਮ ਤੋਂ। ਕਿਉਂਕਿ 'ਮਾਫੀ' ਕਹਿਣਾ ਇੱਕ ਗੱਲ ਹੈ—ਇਸ ਨੂੰ 'ਮਹਿਸੂਸ' ਕਰਨਾ ਦੂਜੀ।"

ਇਸ ਲਈ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਰਦਾਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ: (ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਪੰਨਾ 17, ਪੈਰਾ 31)

"31. ਮਾਫੀ ਇੱਕ ਪਛਤਾਵੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ। ਜਦ ਤੱਕ ਮਾਫੀ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਮਨਸਾ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਮਾਫੀ ਪਛਤਾਵੇ ਤੋਂ ਖਾਲੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਮਾਫੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਸਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਮਾਫੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਡਰਪੋਕ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।"

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੋਰ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਅਪਣਾਇਆ।

77. ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਾਂ ਕਿ ਤਥਾਕਥਿਤ ਮਾਫੀ ਪਛਤਾਵੇ, ਖੇਡ ਜਾਂ ਅਫਸੋਸ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ 'ਤਕਨੀਕੀ ਚਾਲ' ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਪਰਾਧੀ ਮੁਸੀਬਤ ਵਿੱਚ ਹਨ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਮਾਫੀ ਦੀ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਭਾਰੀ ਅਵਹੇਲਨਾ 'ਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਛੁੱਟ ਜਾਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਵਰਗਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰਿਤ ਮਤ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀਆਂ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਆਈ ਪੇਸ਼ਕਸ਼, ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਬਦਲੇ ਜੇਲ੍ਹ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

108. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪ੍ਰਿਯਾ ਗੁਪਤਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਅਡੀਸ਼ਨਲ ਸੈਕਰੈਟਰੀ, ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਕਲਿਆਣ ਮੰਤਰਾਲਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ (2013) 11 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 404 ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ:

"7. ਮਾਫੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਅਵਮਾਨਨਾ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦਾ ਸੰਤੋਸ਼ਜਨਕ ਤਰੀਕਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਮਾਫੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ। ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮਾਫੀ ਜੇ ਸੱਚੀ ਅਤੇ ਤਰਜੀਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ਰਤ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਮਾਫੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜ਼ੀ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਇਸ ਨਾਲ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਗਰਿਮਾ/ਅਧਿਕਾਰਤਾ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਖਰੋਚ ਨਾ ਆਵੇ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਅਧੀਨ ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸਾਸਨ ਨਾਲ ਦਖਲ ਨਾ ਦੇਵੇ।

"ਬੋਨਾ ਫਾਈਡ" ਇੱਕ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ਼ਨ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਿੱਤੇ ਕੇਸ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਅਬਸਟ੍ਰੈਕਟ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਥਿਤੀਵਾਚਕ ਹਾਲਾਤ, ਕੰਟੈਮਨਰ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਵੱਲੋਂ ਪਛਤਾਵਾ ਜਾਂ ਅਫਸੋਸ ਕੁਝ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਵਿਚਾਰ ਹਨ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਭਾਰ ਦੇਣਗੇ। ਜਿੱਥੇ, ਲਗਾਤਾਰ, ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਕੰਮ ਨਾਲ ਲਗਾਤਾਰ ਬਣਿਆ ਰਿਹਾ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ਰਤ ਮਾਫੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਔਖਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਆਰੰਭ ਵਿੱਚ ਹੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ। ਸਾਨੂੰ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਵੱਡੀ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮਾਂ ਸਾਰਣੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਮਣਮਾਨੀ ਵਰਤੋਂ ਇੱਕ ਸਵੀਕਾਰਿਤ ਸਥਿਤੀ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਹ ਜਾਂਚਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮਾਫੀ ਬੋਨਾ ਫਾਈਡ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸਥਿਤੀਵਾਚਕ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਇਸ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਨਿਆਂ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ।

ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮਾਫੀ ਦੀ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਜਿਹੜੇ ਤੱਥ ਭਾਰ ਦੇਣਗੇ ਉਹ ਹਨ ਅਵਮਾਨਜਨਕ ਵਿਵਹਾਰ, ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਕਿੰਨੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਈ ਹੈ, ਕੰਟੈਮਨਰ ਦੇ ਵੱਲੋਂ ਬੇਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਡਿਗਰੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਹੋਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ

ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ। ਮਾਫੀ ਜੋ ਕਿ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਹੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਬੋਨਾ ਫਾਈਡ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪਛਤਾਵੇ ਅਤੇ ਕੰਟੈਮਨਰ ਦੇ ਵੱਲੋਂ ਅਫਸੋਸ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਹੋਣ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨਾਲ ਬੇਅਦਬੀ ਨਾਲ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦੇ ਮੂਲ ਤੱਤਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਨਤੀਜਾ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਬਣਾਏ ਰੱਖਣ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਫਰਜ਼ ਅਧੀਨ ਹਨ। ਇੱਕ ਮਾਫੀ ਜੋ ਕਿ ਬੋਨਾ ਫਾਈਡ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਛੋਟਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਲਟੇਰੇ ਮਕਸਦ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਤੋਂ ਬਚਾ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਵਾਲਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਮਾਫੀ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਕਾਫੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਕੰਟੈਮਨਰ ਉੱਤੇ ਸਜ਼ਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਚਕਰਵਿਊਹ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਗਰਿਮਾ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਅਣਜਾਣਤਾ ਦਿਖਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਉਸ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਪਤਾ ਸੀ, ਮੁੜ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਚਕਰਵਿਊਹ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੋਵੇਗੀ। ਇੱਕ ਸਫਾਈ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਮਾਫੀ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਇੱਕ ਮਾਫੀ ਜੋ ਨਾ ਤਾਂ ਈਮਾਨਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸੰਤੋਖਜਨਕ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਉਚਿਤ ਸਮੇਂ ਤੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪਰਯਾਪਤ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ। ਇਹ ਵੀ ਇੱਕ ਸਵੀਕਾਰਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਕੋਈ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦਾ ਵੀ ਪਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੋ ਕੋਈ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ਰਤ ਮਾਫੀ ਪੇਸ਼

xxx xxx xxx

14. ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਧਾਂਤ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਮਾਫੀ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12(1) ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਅਧੀਨ ਸੋਚਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਰਵਜਨਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਲਾਜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮਾਫੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ: (ਅ) ਮਾਫੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਦਾ ਅਪਰਾਧੀ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ। ਜੇ ਵਿਵਹਾਰ ਅਪਮਾਨਜਨਕ, ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੇ ਸਿਸਟਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬੇਕਸੂਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਇੱਕ ਕਾਰਕ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ; ਅਤੇ (ਬੀ) ਅਜਿਹੀ ਮਾਫੀ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਅਤੇ ਮੌਕਾ।

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

109. ਸੇਵਕਰਾਮ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮਾਫੀ ਨਾ ਤਾਂ ਅਪਮਾਨ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਸਾਫ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਨੂੰ ਧੋ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਇਕ ਘਟਾਉਣ ਵਾਲੀ ਪਰਿਸਥਿਤੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਪਮਾਨ ਦੇ ਕੰਮ ਦੇ ਹੋਣ ਦੀ ਖੋਜ ਦੇ ਬਾਅਦ ਪਰਿਣਾਮੀ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸਾ ਇਥੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: ਰ

"46. ਦੋਵਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਰੋਕਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਉਂਕਿ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਿਦਾਂਤ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਭੇਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮਾਫੀ ਇੱਕ ਬਚਾਅ ਦਾ ਹਥਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮਾਫੀ ਨਾ ਤਾਂ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਸਾਫ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸਨੂੰ ਧੋ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਘਟਾਉਣ ਵਾਲੀ ਪਰਿਸਥਿਤੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਵਿਚਾਰਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅਵਮਾਨਨਾ, ਸਿਵਲ ਜਾਂ ਆਪਰਾਧਿਕ, ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਕਾਰਕ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਅਵਮਾਨਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਖਿਲਾਫ ਅੰਤਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਬਣਾਉਣ ਸਮੇਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਾਫੀ ਸਿਰਫ ਉਸ ਸਮੇਂ ਵਿਚਾਰੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਅਸਲ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਪਛਤਾਵਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਇੱਕ ਪਛਤਾਵਾ ਹੋਵੇ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਦਿੱਤੀਆਂ ਮਾਫੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਡਰ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਛਤਾਵੇ ਦੇ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਦਿੱਤਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਮਾਫੀ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇਸਨੂੰ ਨਾ ਵਿਚਾਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਹੋਂਦਾ, ਤਾਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 12 ਦੀ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਜੋ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਮਾਫੀ ਦੇਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਨਾ ਹੁੰਦੀ। ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮਾਫੀ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਵਾਲੀ ਪਰਿਸਥਿਤੀ ਵਜੋਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਨਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇ ਇਹ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸਿਦਾਂਤ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਿਸਾਲ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ। ਮਿਸਾਲਾਂ ਸਿਰਫ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ

ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

"110. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਐਮ.ਵਾਈ. ਸ਼ਰੀਫ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮਾਣਯੋਗ ਨਾਗਪੁਰ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਕਿ ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1955 ਐਸ.ਸੀ. 19 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ:

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ) \

111. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮਾਫੀ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮਾਫੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜਦੋਂ ਇਹ ਲੱਗੇ ਕਿ ਮਾਫੀ ਮੰਗਣਾ ਸਿਰਫ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਚਾਲ ਹੈ। ਇੱਕ ਸੱਚੀ ਮਾਫੀ ਇੱਕ ਗੁੜ੍ਹੀ ਨੈਤਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਆਤਮ-ਨਿਰੀਖਣ, ਆਤਮ-ਲੇਖਨ, ਪਛਤਾਵਾ ਅਤੇ ਆਤਮ-ਸੁਧਾਰ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ, ਮਾਫੀ ਨੂੰ ਢੋਂਗ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

112. ਇਹ ਵੀ ਬਰਾਬਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਹੈ ਕਿ ਮਾਫੀ ਜੋ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਬੰਧਨਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮਾਫੀ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ਰਤ, ਬਿਨਾਂ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਸੱਚੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ, ਜੇ ਵਿਵਹਾਰ ਗੰਭੀਰ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਗਰਿਮਾ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

113. ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਆਸਵਸਤ ਹਾਂ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਮਿਸਾਲ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਮਾਫੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਮਾਫੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਜੂਆ ਸੀ। ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇੱਕ ਲੰਘੜ ਬਹਾਨਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਵੀ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਵਿਆਖਿਆਵਾਂ ਨਾਲ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਆਸਵਸਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀ ਤਬਾਦਲਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜੇਬ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਗਣਨਾਤਮਕ ਜੋਖਿਮ ਲਿਆ। ਜੇ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਤਾਤਕਾਲਿਕ ਜਰੂਰਤ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਹ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਆ ਸਕਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਜਾਂ ਆਗਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੇ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜੂਆ ਖੇਡਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਵਿੱਚ ਮਾਫੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਨਕਲੀ ਮਾਫੀਆਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਮਹਾਨਤਾ ਲਈ ਕੋਈ ਸਨਮਾਨ ਨਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਰਿਣਾਮਾਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਹਮਦਰਦੀ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਵਮਾਨਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਵਮਾਨਨਾ ਦਾ ਅਸਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਮਹਾਨਤਾ 'ਤੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਇਹ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗੀ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਉੱਠਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਤਾਂ ਲੋਕ ਇਸਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਿਤਾਬ ਨਾ ਕਰੇ। ਕਾਨੂੰਨ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਹਮਦਰਦੀ ਨਾ ਦਿਖਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਅਤੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਨੂੰ ਘੱਟ ਨਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾ ਜੋੜਨਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਹ ਗੱਲ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੇ ਅਵਮਾਨਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਹੈ ਕਿ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

114. ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਵਮਾਨਨਾ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀਮਾਂਕਣ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਵੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਚੁੱਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਿਆ ਗਿਆ। ਸਾਨੂੰ ਸੀਮਾਂਕਣ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਹੋਰ ਵਿਚਾਰਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

115. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਕੀਲਾਂ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕੁਝ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖਿਆ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਫੈਸਲਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਲਾਭਦਾਇਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਰੇਕ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣਾ ਸਾਡੇ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅਵਮਾਨਨਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਹੈ।

116. ਅਸੀਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੇ ਅੰਤਮ ਸਿੱਟੇ ਦਾ ਸਾਰ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ:

(i) ਅਸੀਂ ਇਹ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਮੁਵੱਕਿਲ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇੱਕ ਵਕੀਲ / ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ; ਦੀ ਇਸ ਦੀ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਉਲੰਘਣਾ ਜਾਂ ਅਣਆਗਿਆਕਾਰੀ "ਸਿਵਲ" ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗੀ ਕਾਨੂੰਨ 1971 ਦੀ ਧਾਰਾ 2(ਬੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪਮਾਨ"।

(ii) ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿਚ ਅੰਤਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਲਿਸ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ। ਉੱਦਮ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਐਕਟ 1971 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਇੱਕ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਲਿਸ ਲਈ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸਮਝੌਤਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ 1971. ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਸਮਝੌਤਾ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਲੰਘਣਾ ਜਾਂ ਅਣਆਗਿਆਕਾਰੀ ਹੋਵੇਗੀ ਐਕਟ 1971 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

(iii) ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੁਕਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਤਬਾਦਲਾ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਖਾਲੀ ਨਹੀਂ ਕਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਪਰ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਅਵਮਾਨਨਾ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਤਬਾਦਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਰਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਜ਼ਰੂਰ ਅਜਿਹੇ ਸੌਦਿਆਂ ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਐਲਾਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਮਹਾਨਤਾ ਨੂੰ ਬਣਾਏ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਅਵਮਾਨਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੀ ਅਵਮਾਨਜਨਕ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਮਹਾਨਤਾ ਮੰਗ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਉਚਿਤ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤਾਂ ਜੋ ਅਜਿਹੀ ਅਵਮਾਨਜਨਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਵੀ ਲਾਭ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਸੌਦਿਆਂ ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਜਾਂ ਲਈ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿ ਅਵਮਾਨਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੀ ਅਵਮਾਨਨਾਪੂਰਣ ਕਾਰਵਾਈ ਉਸ ਦੇ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਾਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਜਾਰੀ ਨਾ ਰਹੇ।

(iv) ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਵਮਾਨਨਾਪੂਰਣ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਲਾਭਪਾਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਵਮਾਨਨਾ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਕੋਈ ਹੱਕ ਜਾਂ ਸਥਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਮੁੱਲ ਲਈ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਸਹੀ ਖਰੀਦਦਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਹਨ। ਅਵਮਾਨਨਾ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਅਵਮਾਨਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਤੀਜਾ ਪਾਰਟੀ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ।

(v) ਮਾਫੀ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਬੰਧਨਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮਾਫੀ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ਰਤ, ਅਯੋਗ ਅਤੇ ਸੱਚੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਜੇ ਕਾਰਵਾਈ ਗੰਭੀਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਗਰਿਮਾ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਯਾ ਦਿਖਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਵਿਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ, ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਜਾਂ ਹੁਕਮ ਦੀ ਅਵਜਣਾ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਰੋਕ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਚੇਤਨਾ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

117. ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਤਿੰਨੇ ਹੀ ਅਪੀਲਾਂ ਅਸਫਲ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਥੇ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

118. ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਭੁਗਤਣ ਲਈ ਦੋ ਹਫ਼ਤੇ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ।

119. ਖਰਚੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ

ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate